APPENDIX

AD TABULARIUM

REGIAE AC IMPERIALIS CAPELLAE

DIVI PETRI

IN REGIO PALATIÒ PANHORMITANO

CURIS

NICOLAI BUSCEMI

PANORMI

EX REGIA TYPOGRAPHIA

MDCCCXXXIX

PRAESTANTI VIRO

AUGUSTINO GALLO

NICOLAUS BUSCEMI

S. P. D.

Postquam adempta spes fuit, immature erepto Aloysio Garofalo, mihi amicitia coniunctissimo, et omnibus bonis desideratissimo, PALATINI SACELLI historiam nondum ad umbilicum perductam publici iuris factam videre; unam hanc rem habui praeter alias praecipuam, ne nobilissimum nostrae urbis monumentum sit absque commentario. Verum hoc antequam in lucem proferam, TABULARIUM membranarum seriem continens ad praeclarissimam aedem illustrandam perquam necessarium, quod vir literatissimus historiae, quam parabat, praemiserat, perfectiorem reddere constitui. Hoc opus, ab optimo quoque bonis verbis elatum, ab aliquibus vero ad naseuam exagitatum, naevo, ut in rebus humanis contingit, non caret. Non tamen quia aliquo vitio, *quod humana parum cavit natura*, adlaboret, opus magnae molis, *opere in longo fas est obrepere somnum*, sunt divexandi, qui literis excolendis incumbunt, et de nihilo audacter dicere contumeliam aequum non est.

Equidem Aloysius noster, nisi adversa valetudo, et molestia criticorum detinerent, reformasset, si paullulum quid non emendatum illum fugerat in tabulario edendo. Ipse vero suscepi hanc curam, dedique operam, ut publico commodo eius opus hisce accessionibus a me editis magis inserviret. Cogitavi etiam me tibi et veteribus eius sodalibus, si hoc egissem gratum esse facturum, qui plurimum hominem ob ipsius ingenium eruditionemque diligebant, quorum magna ex parte necessarii mei sunt, reliqui vero propter egregias animi dotes, et ipsi omni amore dignissimi. Neque illud quisquam gravius tulerit, neque aliorsum, atque ego feci, acceperit.

Selectiora diplomata, quae in tabulario desiderantur, vel ex ejusdem sacelli scrineis, vel ex aliis locis minime suspectis, eductis,

formis excudere non piget. Errores vero, quibus edita documenta, vel ex typographorum, aut amanuentium imperitia, vel ex difficili scriptura, aut evanescentibus tabularum literis, sunt respersa, unde perplexe, aut aliter ac sunt, res traduntur, iuxta fidem veterum exemplarium restituere licebit, relictis his, quae quisque legendo facile animo advertat. Aliquando ubi rerum obscuritas non solum auctorem, sed et alios doctissimos viros ita fefellit, ut interturbatam tabularii seriem evaderet, in meliorem ordinem ex chronologico calculo erigere visum est.

Atque hic Petri India, qui editionem tabularii, et ipsum Garofalo maxime fovit, viri amantissimi mei, et a me amore, quo dignus erat, (erat autem dignissimus) prosequuti, pro laude aliqua addere fert occasio. Ex quo enim ab asiatica lue hoc praesidium mihi raptum, tempestates, quae me resque meas obvolvere, tale solvere debitum prohibuerunt, et hominem benemerentissimum, publico commodo sublatum, debito honore fraudaverunt. Cui enim nota non est probitas animi eius, ista aetate, moribusque horum temporum infrequens? cui non saepe audita, vel spectata eius ingenii, mentisque vis? cui non pietas erga D. O. M. quae mirifica in eo vigebat? Quantum autem eos, qui honesta studia, bonasque artes excolebant, faveret, cum et ipse esset literis addictissimus, quis nescit? De summa diligentia, studio, fide, quam in tractandis his, quae illi aliquando fuerant commissa, collocabat, verbum facere non libet, metuo enim, ne dum res narrare velim, conteram, et extenuem. Utinam eius simillimos plurimos haberemus antistites! optime enim ageretur in humanis.

Nunc ad te venio, Augustine carissime; haec enim fortasse numquam edere ausus essem, nisi tua me singularis auctoritas in hanc mentem impulisset. Cur enim tibi non obtemperarem, cuius et subtile iudicium, et non mediocrem doctrinam omnes in ore habent? qui me ita diligis, ut de meis ornamentis et commodis nemo laboret magis? quem omnes boni et eruditi viri, semel allocuti, ob ingenium, probitatem, comitatem tanti faciunt, ut amicitiae tuae nihil anteponant. Sed sit satis: vereor enim, si coram in os te laudem amplius, ne modestiam tuam offendam.

Του δεσποτου και σωτηρος ημων Ιησου Χριστου του Θεου και τουτο προς τοις αλλοις ειποντος, οπου δυο η τρεις εισι συνηγμενοι εις το εμον ονομα, εκει ειμι εν μεσῳ αυτων, ου μικρα τις εφεσις επηλθε τοις προ ημων εις το συνελθειν, και χορον ενα συστησασθαι ιερον, ιν' εκεινον ατισαντες φυλακα, και συνοχεα της ιερας ομηγυρεως. Και επει (2) τουτο παρ' εκεινων τετυπωται και εσπουδασται λιαν συντετηρημενως, και ασφαλως, και δι' εργου επεπραχθη κατα (3) το εξακισχιλιοστον πεντακοσιοστον πεντηκοστον εκτον ετος της τηνικαυτα ανυσθεισης πρωτης ινδικτιωνος· και τομος συνετεθη τα τοτε δοξαντα εχον εν εαυτῳ. εφθη δε υπο του χρονου διαφθαρηναι, και προς αφανισμον τελειον παρ' ουδεν καταντησαι, ινα μη λανθανοντα τα τυπωθεντα τε και γραφεντα ημιν τε, και τοις μεθ' ημας εσονται, καινισαι τουτον ημεις δειν ωηθημεν, και τοις μετα ταυτα παραδουναι εις μνημην, και φυλακην, και συντηρησιν, ως οιον τε προς την του καλου μονιμοτητα. Διο δη και τον παροντα συνθεντες τομον, και ταις οικειαις ημων υπογραφαις τουτον κατασφαλισαντες εν τῳ ονοματι του Πατρος, και του Υιου, και του αγιου Πνευματος, της μιας και ασυγχυτου, και βασιλικης αρχης τυπουμεν. ως αν υπαρξωμεν εν ταις θει-

Domino, et Salvatore nostro inter caetera et hoc dicente: ubi sunt duo vel tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum; non parvum desiderium supervenit his, qui ante nos *fuerunt*, convenire, et chorum unum constituere sacrum, ad illum efficiendum custodiam, et coniunctionem sacri coetus. Quamquam hoc ab illis factum est, et summa diligentia conservatum, et integre, et cum laboro finitum anno sexmillesimo quingentesimo quinquagesimo sexto prima indictione tunc peracta: et charta facta est in se continens, quae tunc statuta sunt. Accidit autem hanc prae tempore corrumpi, et nulli obviam esse propter omnimodam evanescentiam: ne quaa obsignata et conscripta fuerant, obliviscantur nobis, et his qui post nos erunt, renovare hanc nos debere putavimos, et his post haec prodere in memoriam, et custodiam, et conservationem, ut possibile est ad boni stabilitatem. Quamobrem praesentem constituentes chartam, et nostris propriis subscriptionibus ipsam confirmantes in nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti, unius, et distincti, et regii prin-

(1) Celeberrimum hoc diploma, et historiae ecclesiae siculae perquam utile iterum edere visum est, quae rursus cum originalibus membranis collato nonnullas lacunas explere contigit, et aliqua loca restituere ad fidem veteris scripturae. Versionem etiam aliquando emendare oportuit propter errores, quibus ex restitutis locis vetus scatebat, et ambiguitates, quae passim in illa vetere cum imperitorum hominum, vel negligentiorum damno [illegible] fuit. Annum vero, quem apponere Gardalo nostro visum est, retinere placuit. Nam quae contra critici eius protulerunt, nullius momenti credimus. Fuit hoc diploma, quis neget? post multos annos renovatum, ut fratres sodalitii fatentur, et fortasse integro seculo abest a detrito illo, quod in textu commemoratur. Quid ex hoc? Facile apparet ei, qui a longe aliquando veteres chartas vidit, parum delinitus institutionibus diplomaticis, hoc documentum seculo xii dimidiato exaratum fuisse, et iconam virginis, in eo pictam, haud longe distare a musivis picturis in templis nostris illius aevi adhuc extantibus. Unde ad hoc neque verbum adiiciam. Sed cum de re aliqua dubitatur, semper cassianum illud cui bono animo advertendum est. Quid intererat fratribus, si eorum sodalitium ante annos LXXX. vel C. dicatur constitutum? Nundum Piccolo, ejusque sociis enatis, qui in meridiana luce caecutiunt, contingere quid opus erat scripturam, quam tum mendacii arguere facillimum erat? Forsan ut post octingentos annos nos deciperent? Non esset maximae dementiae contra receptas, et exploratas res aliquid moliri, ut vigesimum aut trigesimum annum adderent eorum sodalitio? Haec sine risu excipere quis potest? Ex hisce facile consequitur, aut hoc documentum xii seculi esse, quo pertinet membrana, synchronis testimoniis suffultum, aut xi, cuius authoritas nullo potest argumento infirmari. In reliquis notis, difficultates, quae de eius genuina fide dubium inferre videbantur, non modo dissolvuntur, sed ad confirmandam ejus veritatem urgentur. Hoc diploma in inventario anni 1309 his verbis designatur: *Item privilegium unum habens figuram Virginis Marie in carta membrana de litera greca.*

(2) επι lectum e Pasqualino, Murso et Garofalo, sed in membrana originali habetur επει.

(3) κατα a claris. Pasqualino huius diplomatis primo

αις και ιεραις δοξολογιαις τη πανσεπτω και θεια εικονι της υπεραγνου δεσποινης ημων θεοτοκου, και αειπαρθενου Μαριας, της και την στασιν εχουσης εν τω ναω του πανενδοξου, και αρχιστρατηγου Μιχαηλ του τιμωμενου εν τη των ναυπακτιτισσων μονη (4) κατα την του γυρου γειτονιαν. προ μεν αλλου παντος κοινως απαντες απαξ εκαστου μηνος εν τη εκκλησια της στασεως ετυχεν: εκειθεν δε μεθ' ιερων υμνων ταυτην λαμβανοντες απαγωμεν, οπου αν ετοιμαση εις εξ ημων την μηνιαιαν στασιν αυτης, εκειθεν δε παλιν προς ετεραν οπου ο ετερος, και καθεξεις τροχιαιως εως αν η ολη αδελφοτης εκμετρηθη: την πασαν υπηρεσιαν ποιουντος εκαστου ημων εν τη αυτη αγια εικονι κατα (5) το ολον μηνιαιον διαστημα. επιτελουμενης και της θειας μυσταγωγιας εν ταις εβδοματικαις περιοδοις, κατα τετραδα τε και παρασκευην, μνειαν ποιωμεν ημεις των ορθοδοξων ημων Βασιλεων (6), αγιωτατου πατριαρχου (7), του ιερωτατου μητροπολιτου (8) ημων, του πανοσιου εκεινου μο-

cipatus obsignamus. Ut inserviamus in divinis et sacris glorificationibus venerabili, et divinae imagini supremae dominae nostrae deiparae, et semper virginis Mariae, quae habet stationem in templo gloriosissimi Principis exercituum Michaelis onorati in monasterio Naupactitessarum inter vicinia Gyrii. Ante alia omnia equidem convenire oportet omnes semel unoquoque mense in ecclesia stationis tempore; illinc cum sacris hymnis ipsam capientes abducamus, ubi unus ex nostris paraverit menstruam stationem eius: illinc autem rursus ad aliam, ubi alter *paraverit stationem*, et sic per circulum, usquedum universa fraternitas dementiatur: omne ministerium faciente unoquoque nostrum in ipsa sancta imagine per totum mensile spatium. Expleta divina mystagoge in hebdomadarum periodis, per quartam, et sextam feriam nos mentionem faciemus

interprete translatum fuit bona fide *circa*: hoc fefellit rei ignaros, qui graeca verba aut non videntes, aut videre nescientes, indeterminatum tempus credidere hoc in loco consignari. At non est lexicon, ubi κατα, quando tempus significat, de certo tempore non vertitur: sic in CONSTAT LEX. κατ' ημας εγενετο *nostris diebus fuit*. Soph. HENR. STEPH. LEX. T. II, pag. 87, κατ' ημας χρονος οσιος nostra, κατα τους πατερας *patrum memoria*. Exempla vero nostrorum diplomatum quamplurima afferre possem. Satis sint duo Capellae nostrae instrumenta, primam in TABUL. editum n. XIII, an. 1172 incipit: κατα τον οκτωβριον μηνα της ενισταμενης ινδικτιωνος ς. vertit Morso: *Mense octobris praesentis indictionis sextae*. Secundum ineditum dabimus integra infra an. 1236. Vide notam 5. 13. 14. huius dipl.

(4) Nescio quo pacto vocem μονην Pasqualinus vertit *regionem*, cum *monasterium* passim ex mille documentis significare constet. Error fuit a Morso notatus, non autem illum emendare ausus est claris. vir.

(5) En rursus κατα cum accusativo tempus significans. Idem Pasqualinus vertit *secundum* non *iuxta*.

(6) Titulum Βασιλεως constantinopolitano imperatori tantum tribus his temporibus, nempe seculo XI vel XII, nemo est, qui nescit. Nos in alio nostro opusculo Rogerio regi, qui ρηξ vocari consueverat, aliquando adulatorie tribui demonstravimus: Byzantini tale facinus nunquam passi. Pseudo-critici nostri graecum verbum non animadvertes, quia Pasqualinus vocem illam *regum* vertit, ansam sumpsere negandi fidem instrumento, dicentes seculo XI in Sicilia regem nullum esse. Sed fortasse nunc dicent: quomodo pro constantinopolitano imperatore preces fundebant nostri, si tunc Saracenis parebant? Nota res est lippis et tonsoribus, graecos, qui sub Saracenorum dictione erant, dominationem illorum minime habuisse legitimam, et semper imperio adhesisse. En ut rem enarrat Ab. Berault Bercastell T. IX HIST. ECCL. p. 337. *La nuova Roma* (Costantinopoli) *non dava più la legge che alla Grecia e ad alcune provincie dell'Asia conservate o riconquistate dagli ultimi imperatori: ma però era sempre signora del cuore dei popoli nel resto dell'Oriente, che aveva fatto parte dell'impero romano. Da quel lungo spazio di tempo, in cui essi erano sudditi degli Arabi, non avevan mai potuto vedere in essi, che usurpatori odiosi e tirannici oppressori, a cui si facevano in dovere di preferire i sovrani di Costantinopoli, cui sempre riguardavano come i legittimi loro padroni.* Ex mille unum tantum exemplum nunc proferam. Cum Joannes vulgo Damascenus, quia Damasci natus, domo vero Jerosolymis, contra Leonem Isauricum divinarum imaginum sacrilegum osorem pugnaret, utraque urbs a multis retro annis Saracenis parebat; ipse autem in iis quae ad civilem statum pertinebant, se subditum imperatori profitetur, quamvis haeretico. En eius verba ex ORAT. SECUNDA DE SACRIS IMAG. circa medium: Υπεικομεν σοι, ω Βασιλευ, εν τοις κατα τον βιον πραγμασι, φοροις, τελεσι, δοσοληψιαις, εν οις σοι τα καθ' ημας εγκεχειρισται. *Subiicimus tibi, o imperator, in his rebus quae ad vitam pertinent, tributis, vectigalibus, emolumentis, in quibus tibi concreduntur, quae apud nos sunt.* Quae verba referens clarissimus Fleurius addit: *Les Chrétiens d'Orient regardoient encore les empereurs de C. P. comme leurs princes legitimes.*

(7) Intellige patriarcham Constantinop. cui tunc Sicilia subdebatur in sacris.

(8) Etiam anno domini MLXXII, quo Panhormum

ναχου και ηγεμενου (10) των Στειρου (11) κυρου Θεοδωρου του Λεοναχ. (12), του περιοντος της αυτης μονης των ηγεμενευσαν εν τη των ναυπακτιτισσων μονη, της ολης ημων αδελφοτητος, των τε περι ντων, και των προπαρελθοντων, και παντος του χριστιανικου πληρωματος. ταυτ' ουν τετυπωται γινεσθαι παρ' ημων, κατ' (13) αυτην την εισβολην της πρωτης ημερας εκαστου μηνος. ει δε τε χειμων τις σφοδρος επεισφησας την λειτουργιαν εμποδισει, την μετ' εκεινην ημεραν, η την μετ' αυτην, η την εφεξης, ιν' εκπληρωμεν το λειτουργημα. Και μην και απαξ του ενιαυτου, τελειν οφειλομεν την θειαν, και αναιμακτον μυσταγωγιαν, ενθα αν παρ' ημων τυπωθειη, υπερευχομενοι αλληλων και παντων κοινως, ως προλελεκται, πασαν σεμνοπρεπειαν εχοντες, και χριστιανοις αρμοδιον πολιτειαν και καταστασιν. Αλλ' επει εκ των ομοιων, και τα ομοια τεκμαιρεσθαι δει, ο της πολιτειας λογος διαρρηδην βοα, ει συμβη των αδελφων ημων εν φθονω του τα της σωτηριας ημων βασκαινοντος, αρχαιου εχθρου και αποστατου δαιμονος σκανδαλισθηναι (ωσπερ ορωμεν τουτο γινομενον εν πολλοις) η κατα τα ετερου προξυνεσθαι, η και απορραγηναι της ιερας ημων αδελφοτητος, τα του κυριακου λογου, διαπραττομεθα εν αυτω, ιδια τε τουτον νουθετουντες και δημοσια, και επι της εκκλησιας αυτης. και ει ευδοκια του αγαθου θεου ημων της κακιστης εκεινης, οποια αν και ειη αποσταιη, διαγωγης, των μελων και μερων αυθις εσεται της θειοτατης συναυλιας ημων, ωσπερ το ανεπαλιν. Τω δε περιπεσοντι νοσω τινι σωματος αδελφω ημων, συναθροιζομενων ημων παντων, ευχη γινεσθω εις απαλλαγην του οχλαντος αυτω νοσηματος. αλλα και περι του την ζωην καταλελοιποτος αδελφου ημων, και μεταχωρησαντος προς τα εκειθεν μονηματε, και αθανατα, συναθροιζομενων ημων περι την εκφοραν του λειψανου αυτου, τας ειωθειας δοξολογιας επιτελωμεν μεθ' ημετερων ωδων. ει

orthodoxorum nostrorum imperatorum sanctissimi patriarchae, sacratissimi metropolitae nostri, omnino sancti illius monachi et egumeni eorum, qui sunt in Stirin, domini Theodori filii Leonachi superioris ipsius monasterii, degentium in monasterio Naupactitessarum, totius nostrae fraternitatis, vivorumque simul, et mortuorum, et totius christianae plenitudinis. Haec igitur statutum est fieri a nobis per ipsum ingressum primi diei uniuscuiusque mensis. Sin autem procella aliqua vehemens superingressa publicum ministerium impediat, subsequentem diem, aut aliam post eam, aut aliam deinceps eligere debemus, ut publicum ministerium tandem expleamus. Quin etiam semel in anno celebrare debemus divinam, et incruentam sacrorum actionem, ubi a nobis statutum fuerit, orantes invicem pro nobis, et pro omnibus communiter, ut supra dictum est, omnem dignam morum gravitatem praeferentes, et aptam Christianorum vitae rationem, et institutum. Sed quum ex similibus, et similia coniicere oportet, evangelicus sermo aperte clamat: si contingat fratrum nostrorum aliquem livore antiqui hostis, et desertoris daemonis ea, quae ad nostram salutem pertinent invidentis, scandalizari, (quemadmodum cernimus hoc fieri in multis) sive adversus alium se praeferre, aut expellendum fore a sacra nostra fraternitate; ea quae dominici sunt sermonis exequentes in eo, secreto hunc corripiamus, et publice, et in ecclesia ipsa. At si benevolentia boni Dei nostri a pessima illa, qualiscumque ea sit, revertatur vitae ratione, in membris rursus, et partibus sit divinissimae nostrae congregationis, ut viceversa si non resipiscat. Verum si aliquis noster frater in morbum inci-

habuere Nortmanni, archiepiscopus ibi inventus est. Piccolus tantum testimonium synchroni Malaterrae ausus est contradicere historiae fundamentis ruinam minitans. Huius praeposteras rationes sequuti pseudo critici nostri nullum non moverunt lapidem, ut civillando pyrronismum historicum inducerent, qua peste nil peius.

(9) Propter literarum difficultatem hoc verbum praetermiserunt, qui ante me hoc diploma edidere.

(10) Idest *abbatis*: ex mille documentis.

(11) Etiam hoc verbum praetermisit Pasqualinus et alii diplomatis editores; nobis monentibus Garofalo addidit, sed nihil de eo in versione. *Stirius* erat templum archangeli Michaelis in urbe constantinopolitana. Vide *Anon. Antiquit. Constant.* L. II. apud Bandur.

(12) Ita legitur in originali membrana.

(13) Nota rursus κατα non significare tempus indeterminatum.

και τουτο δρησειν και ετι διαμνημονευοντες αυτου εσομεθα κατα (14) την επικρατησασαν παρα τοις χριστιανοις συνηθειαν κατα (14) τε τριτην, εννατην, και τεσσαρακοστην ημεραν της τουτου ταφης, και κατα (14) τας ενιαυσιαιας μνημας αυτου. και ταυτα ποιουντες, και υπερ της εκαστου εταιρου ημων σωτηριας φροντιζοντες, παση σπουδη και προθυμια, το ιερον ημων συνταγμα ας ημεραι αυξανεσθαι τε, και πληθυνεσθαι, και υπερ τας κεδρους, ως ειπειν, του λιβανου επεκτεινεσθαι, δι' εργων σπουδαζωμεν, οπως και των ανθρωπων επαινον ληψωμεθα, και την προ Θεου πολυπλασιον ανταποδοσιν ου μονον ενταυθα, αλλα πολλω δε πιο και πλειον, κατα (14) την τελευταιαν, και μονην εκεινην των πρακτεων ανταπομετρησιν. ο δε Θεος της ειρηνης ο τα αμφοτερα καταλλαξας, και εαυτω ενωσας ημας δια σπλαγχνα ελεος της αυτου αγαθοτητος, ειη διαφυλαττων την ιεραν ημων αδελφοτητα, και παν ζιζανιον εξ ημων εκκαθαιρων οδηγων ημας εν παντι εργω αγαθω παρ' ολην ημων την ζωην, ευχαις και ικεσιαις της υπεραγνου μητρος αυτου και παντων αγιων των ευαρεστησαντων αυτω, ω η δοξα και η τιμη εις τους αιωνας των αιωνων. Αμην (15).

derit corporis, tum congregatis nobis omnibus, oratio fiat pro liberatione molestantis morbi. At si frater noster ab hac vita decesserit, et ad illas aeternas transierit mansiones, congregati nos circa feretrum cadaveris ipsius assuetas recitationes persolvamus cum nostris ceteris: quod quamvis hue fiat, adhuc tamen memores ipsius erimus, iuxta inveteratam apud Christianos consuetudinem, in tertio, nono, et quadragesimo die post ejus sepulturam, et anniversariis commemorationibus ipsius. Et haec facientes et pro uniuscuiusque sodalis nostri salute curam gerentes omni studio, et alacritate sacras nostras constitutiones in dies augeri, implerique, et super cedros, ut ajunt, Libani excrescere operibus studeamus, ut hominum laudem consequamur, et a Deo multiplicem retributionem non solum hic, sed multo magis amplius in finali et sola illa operationum superabundante remensuratione. Deus autem pacis, qui utraque conciliavit, et sibi ipsi nos univit, per viscera misericordiae eius bonitatis sit conservans sacram nostram fraternitatem, et omne zizania a nobis expurgans, dirigens nos in omne opus bonum per totam nostram vitam, precibus, et supplicationibus purissimae Matris ejus, et omnium sanctorum complacentium ipsi, cui gloria, et honor in saecula saeculorum. Amen.

† Διονυσιος μοναχος ο ιερευς της μονης του Στηριου ομολογω ειναι δουλος της υπεραγιας Θεοτοκου της Ναυπακτιτισσης.

† Ιωαννης ευτελης μοναχος και πρεσβυτερος αγιοφορικων ομολογω ειναι δουλος της υπεραγιας Θεοτοκου της Ναυπακτιτισσης †.

† Ματθαιος πρεσβυτερος ο καλοπραγμος ομολογουν και δουλος της υπεραγιας θεοτοκου της Ναυπακτιτισσης †.

† Χριστοφορος ο Κοψηνος ομολογω και αυτος δουλος ειναι, ει και αναξιος, της υπεραγιας θεοτοκου της Ναυπακτιτισσης, ης ο παρων τομος εστιν.

† Dionysius monachus sacerdos monasterii Stirii profiteor esse servus sanctissimae Deiparae Naupactitessae.

† Joannes humilis monachus, et presbyter sacriferorum profiteor esse servus SS. Deiparae Naupactitessae †.

† Matthaeus presbyter beneoperans profitebar et servus sanctissimae Deiparae Naupactitessae †.

† Christophorus Copsenus profiteor et ipse servus esse, etsi indignus, sanctissimae Deiparae Naupactitessae, cuius est praesens charta.

(14) Nota hoc loco κατα cum acc. primo verti *iuxta* vel *secundum*, sed cum tempus significat, κατα τριτην..... ημεραν verti *in tertio die* etc.

(15) Placuit subscriptiones iuxta originale instrumentum, vitiosa orthografia, restituere. Nonnullas et his lacunas expletas etiam notabis.

† Θωμας ιερευς ο Καλπιερης ομολογω τȣ υνε· δουλος της υϖεραγιας θεοτοκου της νεϖακτιτησσης †·

† Μιχαηλ ιερευς ο Βλαΐας ομολογω του ειναι με δουλον της υϖεραγιας θεοτοκου της νεπακτιτησης †·

† Μιχαηλ ιερευς ο σακας ομολογω του ηνε με δουλος της υϖεραγιας θεοτοκου της νεϖακτητισσις †·

† Γεωργιος ιερευς ο μαλασιρο ομολογω του ειναι με δουλος της υϖεραγιας θεοτοκου της ναυϖακτιτησσης ††.

† Σωτηριχος ιερευς ο κοϖαδρος ομολογω του ειναι μαι δουλον της υϖεραγιας θεοτοκου της νεπακτιτησσης †·

† Θεοφυλακτος ιερευς ο Καλετης ομολογω του ιναι μαι δουλος της υϖεραγιας θεοτοκου της νεπακτιτησσης †.

† Γρηγοριος ο ετελλος ιερευς ο σακας ομολογω τȣ ειναι με δȣλον της υϖεραγιας θεοτοκȣ της νεϖακτιτησσης †·

† Γρηγοριος ιερευς ο καλανδρος ομολογω ειναι με δȣλος της υϖεραγιας θεοτοκȣ της νεϖακτιτησσης †·

† Κονσταντινος ιερευς ο μανης ομολογω τȣ ειναι με δουλον της υπεραγιας θεοτοκου της νεϖακτιτησσης †·

† Γρηγοριος δουλος ιερειος Βλατας ομολογω τȣ ειναι με δουλον της υπεραγιας θεοτοκου της νεϖακτιτησσης ††.

Σιγνον | Ρογεριȣ
τȣ να | υαινα

† Μελετιος μοναχος και αμαρτολος ομολογω δȣλον ειναι με της υϖεραγιας θεοτοκȣ της ναυϖακτιτησσης †·

σιγνον | Θεοδωρȣ
τȣ κα | ρυσΐȣ

σιγνον | Ανδρεȣ
τȣ | αχαΐȣ

σιγνον | ιωαννȣ
τȣ | μαυ.....

σιγνον | Κονσΐαντινȣ
τȣ | Σαϖωλε

σιγνον | εκτ.....
μονα | χος

σιγνον | Αδελφιȣ
τȣ | Κουτρωλȣ

σιγνον | Δαμιανȣ
τȣ | μαλοβατȣ

σιγνον | Γρηγωριȣ
του | χωλιξιȣ

σιγνον | Λεοντος
τȣ | Χαγυσȣ

σιγνον | Μαρτινȣ
τȣ | Δεκαν

† Thomas sacerdos Calpieris profiteor esse servos sanctissimae Deiparae Naupactitessae †.

† Michael sacerdos Blatas profiteor esse me servum sanctissimae Deiparae Naupactitessae †.

† Michael sacerdos Sacas profiteor esse me servus sanctissimae Deiparae Naupactitessae †.

† Georgius sacerdos Malasiro profiteor esse me servus Sanctissimae Deiparae Naupactitessae ††.

† Soterichus sacerdos Copadrus profiteor esse me servum Sanctissimae Deiparae Naupactitessae †.

† Theophylactus sacerdos Caletis profiteor esse me servus Sanctissimae Deiparae Naupactitessae †.

† Gregorius Etellus sacerdos Sacas profiteor esse me servum Sanctissimae Deiparae Naupactitessae †.

† Gregorius sacerdos Calandrus profiteor esse me servus Sanctissimae Deiparae Naupactitessae ††.

† Constantinus sacerdos Manis profiteor esse me servum Sanctissimae Deiparae Naupactitessae ††.

† Gregorius servus sacerdos Blatas profiteor esse me servum Sactissimae Deiparae Naupactitessae ††.

Signum | Rogerii
de Na | naina

† Meletius monachus et peccator profiteor servum esse me Sanctissimae Deiparae Naupactitessae †.

signum | Theodori
de Ca | rystio

signum | Andreae
de | Achato

signum | Joannis
de | Mau...

signum | Constantini
de | Sapole

signum | Ect....
Mona | chus

signum | Adelphii
de | Cuitrolo

signum | Damiani
de | Malobato

signum | Gregorii
de | Cholixio

signum | Leonis
de | Chagyse

signum | Martini
de | Decan

σιγνον | Λεοντος
τȣ | περιματονος

σιγνον | Στεφανȣ
το | Κορινθιȣ

† Νικολαος αναγνωστης ο Πετρȣ τακα και αυτ. υπ.

σιγνον Μαρ | σαμαιȣ
Θεοδωρȣ | τȣ καματ.

σιγνον | Μαριας
της τȣ | Μαρ...δρ.

σι | γνον
Γεωργιȣ | σαγμ.τȣ

σιγνον | νικολαου
τȣ | Δεκ..

σι | γνον
ειρηνιȣ | τȣ σκαρδονȣ

σι | γνο
μοχ.. | στυφηγελλιτη

† Νικολαος ιερευς Κυστȣ.... ομολογω τȣ ειναι με δȣλον της υπεραγιας θεοτοκȣ της ναυπακτιτησσης †.

† Μανȣηλ ο νυπελ..... ιερευς ικοντος ομολογω τȣ ειναι με δȣλον της υπεραγιας θεοτοκȣ της ναυπακτιτησσις †.

σιγνον | Λεοντος
το | αγεμιȣ

σιγνον | Νικολαȣ
τȣ | γιδȣ

σιγνον | αχιλλεως
τȣ | ευριπιτȣ

σι | γνον
Νικητου τȣ | αδριανοπολιτȣ

† Ιωαννης ιερευς ο μαλοσειρος ομολογω τȣ ειναι δȣλος της υπεραγιας θεοτοκȣ της ναυπακτιτησης τȣ ενδȣλευειν αυτη καθως ανωτερω ειρηται †††.

σι | γνον
Μιχαηλ | τȣ κριμ..λ..

σι | γνον
Ρο..ετ.. | τȣ κȣκȣμαρα

σιγνον | Ελπιδιȣ
τȣ | Ρω..τρ..

† Ιωαννης αναγνωστης ιερευς ο Βλ... ομολογω ειναι με δȣλον της υπεραγιας θεοτοκȣ της ναυπακτιτησσης †.

σιγνον | Νικολαȣ
τȣ ανα | τολικȣ

σι | γναν
Νικο | λαȣ του μαυριτανȣ

σιγνον | Ευσταθιȣ
τȣ | ....

...... | ......
...... | ......

signum | Leonis
de Peri | matooe

signum | Stephaoi
de Corin | thiio

† Nicolaus lector filius Petri Taca et ipse me subscripsi

signom Mar | samaoi
Theodori | de Camat

signom | Mariae
filiaede | Mar..dr.

sig | oum
Georgii | Sagm.ti

sigoum | Ni....i
de | Dec....

si | goom
Ireoii | Scardoni

si | gnum
Moch... | Stufigelliti

† Nicolaus sacerdos Custu profiteor esse me servum Sanctissimae Deiparae Naupactitessae †.

† Maouel Nipol....... sacerdos Icontis profiteor esse servum Sanctissimae Deiparae Naupactitessae †.

signum | Leoois
de | Aoemio

signum | Nicolai
de | Gido

signum | Achillis
de Euri | pito

si | gnum
Nicetae | Adrianopolitae

† Joannes sacerdosMalosirus profiteor esse servus Saoctissimae Deiparae Naupactitessae ad serviendum ipsi, ut supra dictum est †††.

sig | num
Michaelis | de Crim...l...

si | goum
Ro...et. | de Cucomara

sigoum | Elpidii
de | Ro...tr...

† Joannes lector sacerdos o Bl... profiteor esse me servum Sanctissimae Deiparae Naupactitessae †.

signum | Nicolai
de ana | tolico

si | gnum
Nicolai | de Mauritano

signum | Eustathii
de | .....

.... | ....
.... | ....

Dipl. III. an. 1138. *p.* 8.

1 † Ego Henris electus Messine veodidi domum Jobi notario pro qugenti tarenis.	† Ego Henricus Messine electus vendidi domum Leoni notario pro quingentis tarenis.
11 οιχς..... ερ..... στασεως	οιας ου υπερστασεως
24 περιορεζεται	..... θετιτε (sic)
29 ομυμαι	οικειουμαι
32 και....σι	και πασι
46 † Ego Ba..... Canonicus	† Ego Baldus Canonicus
46 † Ego tethos testis sum	† Ego Tetbertus testis sum
47 † Ego Johes Gravenas testis sum	† Ego Jobs Ravenas testis sum

Dipl. IV. an. 1139. *p.* 10 (1).

Ωσπερ η του ηλιυ ανατολη· και τοις εγγυς και τοις πορρω· των οικειων ακτινων την ελλαμψιν επιδαψιλευεται, ατω δη και η Θεοπροβλητος ημων βασιλεια· επιβραβευειν οιδε· τα γερα, και τας τιμας αναλογως της εκαστου ευγνωμονος και πιστης δουλωσυνης. Διω δη και σε Χριστοδουλον τον Αμηραν· τιμα η εκ Θεου βασιλεια ημων δια της παρουσης ευσεβης κελευσιως(2) τω μεγαλεπιφανεστατω των ανωβελισσιμων αξιωματι· του ειναι σε εις τον ανωβελισσιματον, και συντιμασθαι τοις ουτω τειμηθεισι και της βασιλειας ημων υπερευχεσθαι· †

μηνι Απριλλιω ινδ. Β. †·

απεγραφθη μηνι Απριλλ. ινδ. Β. απο της Θεοφυτιος [αρλΘ.]

Olim ad calcem fortasse

Ρογεριος εν Χριστω τω Θεω ευσεβης κρατaιος ριξ και των χριστιανων βοηθος.

E. Ρογεριος εν Χριστω Βασιλευς.

P. M. B. (*forte*) Ρογεριος Μεγας Βασιλευς.

A tergo

Αξιωματος πιττακ... εκ του φιλοχριστου δεσποτυ προς Χριστοδυλον τον Αμιραν ανωβελισιματου.

Quemadmodum solis ortus et his qui prope et his qui longe *sunt* suorum radiorum claritatem elargitur; ita sane et imperium nostrum a Deo promotum ministrare novit dignitates et honores pro ratione uniuscuiusque gratae et fidelis servitutis. Itaque et te Christodulum amiram honorat imperium nostrum a Deo per praesentem pium iussum magnosplendidissima protonobilissimorum dignitate, ut sis tu in protonobilissimatu, et cohonoreris cum his ita honoratis, et preceris pro imperio nostro.

Mense aprili indict. secundae.

Scriptum mense aprili ind. sec. anno a Dei nativitate 1139.

Rogerius in Christo pius potens rex et Christianorum adiutor.

Ego Rogerius in Christo imperator(3).

Rogerius Magnus imperator

Album dignitatis protonobilissimatus a Christi-amante despota in Christodulum Amiram *latae*.

(1) Hoc diploma propter singularem scripturam a ceteris. Montfauconio in *Palaeogr. Graeca* chalcographorum arte ad picturam expressum non parum nostrae historiae illustrandae inservit. Quoniam pleraque loca, haud parvi facienda, e vestigio veterrimae charte restituere, et lacunas nonnullas explere contigit, rursus totum excudere instrumentum, cum versione magis textui accedente, placuit. In inventario an. 1309, videtur ite designatum: *Item privilegium unum de carta tincta conscriptum de litera aurea greca de trito murice et cocto concilio.*

(2) In originali charte tantam literas κε clare videre fas est, quas Montfauconius κερυβουλλως legit, quoniam nil melius ei succurrebat. Cum vero in hoc verbo secunda litera absit, κελευσεως mihi legere visum est: haec vox enim, quae habet literas κε, in diplomate anni 1110 a me edita in *Bibl. Eccl.* T. 1, p. 116 pro *iussu*, sive instrumento mandati regii accipitur.

(3) Haec subscriptio, quam Montfauconius propria manu exaratam Rogerii credidit, ita implexis signis est scripta, ut in explicandis postremis se deceperit. doctiss. vir. Vide, quae nobis monentibus scripsit clarissimus Dux Serradefalco in opere nuper edito DEL DUOMO DI MONREALE ecc. p. 27 et sequ. circa huius loci interpretationem, et de titulo Βασιλευς Rogerio regi tributum. Vide etiam nostrum comment. DE TROPH. CER.

Dipl. VII. an. 1145. p. 18.

lin. 5 ternariis	terrariis

Dipl. IX. an. 1146. p. 20.

L. 3.	Τεοδωρου	Θεοδωρου
L. 4, 5 et 7.	του Αμηραδος	τω Αμηρ
L. 11 et 55.	εγγραφην	εγγραφον
L. 12.	ενυπογραφην	ενυπογραφον
L. 14.	δηλωθησομενον	δηλωθησομενου
L. 19.	Μαυχαιρες	Μαυχαιριες
L. 20.	Γελαχου	Γελαψου
L. 49.	μνημονευθεντως	μνημονευθεντος
L. 71.	ουτως	ουτως δε
L. 74.	δυναμεθα	δυνε ......
L. 79.	Βασιλικον βεοτιον	Βασιλικον βετιρ
L. 86.	της	της ρ .... νης
L. 89 et 92.	Βασιλιου	Βασιλειου
L. 98.	ο ευτηλης Αχγειλος	ο ευτελης μοναχος Νειλος (1)
L. 103.	Βαρα.....	Βορκου
L. 111.	Αδρεας..... ο αρχων	Ανδρεας ο αρχων εκητωρ (2)

(1) Ex hac subscriptione detegitur vera ratio scribendi nomen (doctis antea incerta) celeberrimi viri Nili Doxapatris, qui Rugerio regi suum opus *de septem thronis patriarchalibus* dicavit; et anno 1146 Panhormi degisse, et monasticam vitam amplexisse.

(2) A tergo huius diplomatis legere mihi contigit epitaphia celeberrimi Georgii ammirati, eius matris Nymphae et uxoris Irenes. Propter literarum evanescentiam et scripturae rationem plurimum insudavi antequam ad rectam epigrammatum expositionem devenirem. Viri docti, qui ante me hanc membranam vel exscribere vel edere aggressi sunt, difficultatibus deterriti, aut inceptum opus ad umbilicum perducere spem omnem rejecerunt; aut rem numquam tentarunt. Forma literarum saeculi XII, et liturae quae non semel occurrunt, demonstrant, ni fallor, auctorem ipsum conscripsisse primum in membrana nostra tria illa epitaphia. Nos ordine quo in autographo sunt, ea exponemus. Primum obtinet locum illud Nymphae, olim in ecclesia s. Philippi, quae extabat, ubi nunc domus Professa Soc. Jesu est, marmore conscriptum, et e schedis Alfonsi Roisii a Gualthero editum. Innumeris erroribus castigatis, et aliquando integris verbis restitutis, in meliorem formam nunc prodit cum nova versione. Secundo occurrit Georgii epitaphium, quod e schedis meis clariss. Dux Serradefalco nuper in lucem emisit, a me italice ad verbum redditum, nunc vero rursus in latinam linguam versum publici iuris facimus. Tertio venit epigramma sepulchro Nymphae impositum, cuius pars edidit idem Gualtherus ex marmore olim in Marturanensis templi pavimento condito; nunc integrius prodit, multis erroribus, quibus editi versus scatebant, emendatis, et noviter addita latina interpretatione.

Την ευτυχως τεκουσαν ανδρα γενναδα
Γεωργιον πρωτιστον αρχοντων ολων,
Σεμνην, μοναχην, ευσεβη, θεοδουλην
Ο λιθος ουτος συγκαλυπτει τω ταφω,
Θανουσαν εν γηραϊ τω βαθυτατω.
Ο δε Ιανουαριος ειχεν ημεραν
Την εσχατην τε και τελευταιαν μονην,
Ινδικτιον δ' υπηρχεν η τριτη τοτε:
Ετους διαπρευοντος ακριβεστατως

Feliciter parientem virum illustrem
Georgium primum principium omnium,
Castam, solitariam, piam, dei servam
Lapis hic cooperit tumulo
Morientem in senectute profundissima.
Januarius autem habebat diem
Ultimam et extremam solam,
Indictio vero tertia tunc agebatur.
Anno equitaole accuratissime

Παραδραμουσων χιλιαδων εξαδων, (1)
Ετων συν αυτοις εξακοσιων ολων,
Τεσσαρακοστου συν ογδοαδι παλιν:
Και χους (2) μεν αυτην ενθαδε κρυπτει ταφος.
Την δε ψυχην φερουσιν αγγελων χειρες,
Νυμφην αμωμον αξιαν τω δεσποτη,
Τω νυμφαγωγω και καθαρω νυμφιω.
Και νυν χορευειν (3) νυμφικως εσταλμενη,
Των αρετων τον πεπλον ημφιεσμενη,
Και τον θειων ακτινων πεπλησμενη,
Και τοις καλλοις απασιν ωραϊσμενη:
Ως δ' ευπροσιτος πρεσβις υπερ των τεκνων
Αιτας προσαγει τω θεω παρρησιων (4)

Transactis millibus senariis,
Annis cum ipsis sexcentis totis,
Quadragesimo cum octonario rursus:
Et pulveris quidem ipsam hic tegit tumulus.
Animam autem gestant angelorum manus,
Sponsam immaculatam dignam Domino,
Nymphagogo et puro sponso.
Et nunc exultat nuptialiter succincta,
Virtutum peplum induta,
Et divinorum radiorum plena,
Et bonis omnibus ornata:
Ut vero bene-accendens legatus pro filiis
Preces movet Deo liberis-sermonibus.

(1) Apud Gualtherum
παραδραμουσης χιλιαδων εξαδος
Transacto millium senario.

(2) In Gualthero legitur *χουν μεν αυτης*: *pulverem quidem ipsius.* χους propie est materies, ex qua homofactus est. In Constitut. Regni Sicil. *l.* 1. *proem.* de homine legitur *εκ χοος ληφθεντα*, latine *de limo terrae transumptum.*

(3) Sic in diplumate, Gualtherus legit: *χορευων.*

(4) Παρρησια habet Gualtherus.

Ετερον εις ταφον του αμηρου Γεωργιου

Και τις τοσουτον σκληροτατος την φυσιν
Περι ψυχραν τα σπλαγχνα χαλκευσας φλογα,
Ως μεν λιβαδας εκκενωση δακρυων
Εν τη τοσαυτη συμφορας περιστασει?
Ο πανυπερσεβαστος (1) εκ της αξιας,
Ο ταγματαρχης γης, ο λαμπρος φωσφορος,
Το σεπτον ενφυτευμα της Αντιοχου,
Το τερπνον αγλαϊσμα των Εσπεριων,
Γεωργιος το θαυμα της οικουμενης,
Φως προλαμψας χριστιανων τω γενει,
Πρηστηρ ο φλεξας βαρβαρων πλειστας πολεις
Γης και θαλασσης εγκατασχων το κρατος
Ωσπερ κεραυνος εκτεφρων εν ανδρια,
Λιμην ο κοινος των περιστατουμενων,
Δικαιοσυνης αρρεπης ζυγοστατης,
Πασιν υπαρχων αφθονος χορηγετης,
Βασιλεως ο λυχνος μεν ηθ' ιδια,
Ο τιμιος μαργαρος (2) ου τουτου ψεφους
Καλυπτεται φευ λαρνακι νυν λιθινη,
Και νεκρος οιμμοι φενεται* παρ' ελπιδα.
Αλλ' ω βροτων σωτειρα, μητηρ του λογου
Δεχοιο τονδε προς μονας ουρανοιους
Θανοντα και ταφεντα προς τω σω δομω
Εξ χιλιοστου προπαρελθοντος χρονου,
Ισαις δ' εκατονταισιν ηριθμουμενου,
Και συν δεκαπεντεσιν ενναδι μονη.

Aliud in sepulchrum amirae Georgii.

Et quis tantum *est* durissimus ingenio
Circa frigidam flammam viscera aere-cudens,
Ut quidem guttas exhauriat lachrymarum
In hac calamitatis circumstantia?
Excellentissimus (1) ex dignitate,
Dux-exercitus terrae, clarus lucifer,
Pretiosa stirps *civitatis vel familiae* Antiochi,
Jucundus nitor Esperium,
Georgius miraculum universi,
Lux amice splendens christianorum generi,
Ignis comburens barbarorum multas civitates
Terrae et maris detinens robur
Ut fulmen cinerescens in fortitutine,
Portus communis miserorum,
Justitiae stabilis ponderator,
Omnibus existens largus donator,
Regis lucerna equidem at privatim,
Pretiosa unio non huius obscuritatis
Absconditur heu nunc urna lapidea,
Et mortuus hei mihi apparet praeter spem.
Sed o mortalium salvatrix, mater Verbi
Accipito hunc in mansiones caelestes
Mortuum et sepultum in tua domo
Sex millesimo, decurrente tempore,
Equalibus vero centenariis numerato,
Et cum decem-quinariis nona unitate.

(1) Ο πανυπερσεβαστος ουδ' ιμιαν υπηρεσιαν εχει: teste Codino, idest: *Panypersebastos nullam administrationem habet*; quare non ut pubblicum officium exercens habetur inter proceres imperii Constantinopolitani, sed ut princeps alios dignitate antecedens. Unde euonymus poeta *De dign. imp. Constant.*

Ο *πανυπερσεβαστος συγκλητου πρωτος*
Panypersebastos inter senatores primus.

Tale vero titulum numquam in curia regum Siciliae occurrit, sed Georgium nostrum *των αρχοντων αρχοντα principem principum* saepe vidi nominatum, et eius patrem *πρωτονωβελισσιμον primum nobilium.* Ex hisce mihi videtur, poetam nostrum ex similitutine rei optasse titulum proprium imperii constantinopolitani nostro dynastae; et ex ea causa ego in latina versione vocabulo *excellentissimi* usus sum.

(2) Verbum *μαργαρος*, quod nullum lexicon habet, inveni in Epigram. apud Allatium ne LIB. ECCL. GRAEC. in Fabrio. *Bibl. Graec.* Tom. v, p. 28.

Ετερον εις ταφον της γυναικος αυτου κυρης Ηρηνης.

Και τις τοσουτον καρτερος την καρδιαν
Ως τ... παρελθ...... θ... μεν δακρυσας (1)
Την παντιμον γαρ εκ βιου και του γενους
Τ............... εν.... φημ...... ολων
Λαμπραν Ηρηνην συζυγον Γεωργιου
Του πανσοφου αρχοντος αρχοντων ολων
Το σεμνον ηθος, τον πολυτιμον λιθον
Μικρος λιθος φευ συγκαλυπτει τω ταφω (2),
Και χους μεν αυτης κρυπτεται νυν τω ταφω:
Αλλα ψυχην φερουσιν αγγελων χειρες,
Ως αρετων εσοπτρον, ως θειον τυπον.
Και χουν μεν αυτης εσχεν ευτελης ταφος,
Και χους μεν αυτην, ως ορας, εχει ταφος.
Εφνηδιως *αρπυα χαλεπη ποτμου
Αωρον αφηρπαξεν αδεινου παθους,
Κ'ενταυθα συνεκρυψεν, ως νεφει, λιθω
Τον εν γυναιξι λαμπρον αλλον φωσφορον,
Την μαλλον αστραψασαν ανθρακος λιθου,
Την κατακοσμον αρετων ταις ειδεαις,
Τον ευγενους ορπηκα δενδρου και κλαδον,
Ειρηνικον ζησασαν Ειρηνην βιον,
Ην γαμετην εσχηκεν πανφλεστατην
Γεωργιος, φρονησις, ακρα, και γερας,
Αρχοντικων υπατος, αρχων ταγματων.
Και πραεων ωκησεν γην ως ειρηνη,
Αιει χορευων προς μονας ουρανοιους. Τελος.

Aliud in sepulchrum uxoris eius dominae Irenes.

Et quis tantum durus corde
Ut..................... lacrimans
Onore enim dignissimam propter vitam et genus
.... omnium
Illustrem Irenem coniugem Georgii
Sapientissimi archontis archontum omnium,
Onestum morem, pretiosissimum lapidem
Parvus lapis heu occultat sepulchro,
Et pulvis quidem eius tegitur nunc sepulchro:
At animam gestant angelorum manus,
Ut virtutum speculum, ut divinum exemplar.
Et pulverem vero eius habet humile sepulchrum
Et pulveris vero eam, ut vides, habet sepulchrum.
Repente Arpya aspera fati
Intempestive rapuit laborioso morbo,
Et hic occuluit, tamquam nube, lapide
Inter muliere clarum alium luciferum,
Magis splendentem carbunculo lapide,
Ornatam virtutum speciebus,
Nobilis germen arboris et ramum,
Pacificam viventem Irenem vitam,
Quam uxorem habuit illustrissimam
Georgius, prudentia, vertex, et decus,
Archonticum eximius, dux exercituum.
Et mitiam habitat terram in pace,
Semper exultens in mensiones caelestes. Finis.

(1) Detrita membrana legere haud permisit verba, quae punctis signantur.

(2) Vix credo, versus 9. 12. 13. inscriptos in more fuisse omnes; eamdem enim sententiam verbis paulo mutatis exhibent. Ad exercendum ingenium puto alios addidisse auctorem.

An. 1167.

Post diploma n. IX signatum pone instrumentum ineditum ex originalibus capellae membranis exscriptum, et a me latino sermone versum. Nesciu quo pacto illud fugerit claris. Morso, Galcae enim regionem illustrat. Nectitur vero sequenti n. X notato; eiusque difficultates explanat. Notarius Calocyrus scripsit, a quo in nostro tabulario duo alia extant exarata instrumenta an. 1169 et 1170, hunc consuevisse a mense septembri, unde indictio sumebat exordium, anni initium ducere constat ex hoc diplomate, signatur enim de mense decembris, et laudatur in mense martii. Vide quae scripsimus de ratione numerandi annos in nostro opere VITA DI GIOV. DI PROCIDA. Huius diplomatis ita scribe titulum: *Avanella de Petralia vendit domum in Galca Ansaldo praefecto arcis superioris.* In inventario an. 1310 sic designatur: *Item scriptum unum grecum domus que est in Kalca quam emerat dominus Ansaldus quondam castellanus Palatii.*

† Σεγνον χρ. αβανελλ. της Πετραλιας
† Σεγνον χρ. Γιλιας συμβιου αυτου
† Σεγνον χρ. Αρδουιν υιου αυτων
† Σεγνον χρ. Ρομπερτ. υιου αυτων

Ο τον τυπ. τιμιου και ζωοποιου σταυρου ιδιοχρ. ανωτερω καθυπογραψ. εγω Αβανελλ. της Πετραλιας ομολογω, ως οτι ηδια μου βουλη, και εκουσια προαιρ. χωρις δολου, και χλευης,

† Signum manus Avanellae de Petralia
† Signum manus Giliae uxoris ejus
† Signum manus Arduini filii eorum
† Signum manus Roberti filii eorum

Signum venerandae et salutaris crucis propria manu suprascribens ego Avanella de Petralia profiteor, quod propria mea voluntate, et voluntaria electione, absque dolo, et deceptu, aut pravitate,

η ραδιουργιας, και πασης αλλης απηγορευμενης αιτειας, η βιας: αλλ'εν ερρωμεν. μου τω νοι, και λογισμω υγιενοντ. μετα πασ. θεληματ. πεπρακα προς σε τον τιμιωτατον μαϊστρ. του ανω καστελλου κυρ. Ανσαλδ. τον εμον οικον ολον, αχθωτ. και εστιν, ανω και κατω, οικουμεν. και ερημωμεν. τον οντα και διακειμεν. εν τη πολ. Πανορμ. εντος της Γαλκ. εις τιμην συμφωνηθ. και αρεστησαν εις το ...... εσον ηκαν ταρια τριακοσια. Και περιοριζεται ουτ. κατα μεν ανατολας εστιν το οσπιτιον Γιραρδ. του σκουτρ. του ρηθ. αγαπατ. και το οσπιτιον ποτε Φιλιππ. Καπουας νυν ηδε εστι Δεσποτρ. και εκ νοτ. μεχρι οικου Δεσποτιρ. και εως οικου Γουλιελμου παλεου καστρου, και εκ δυσεως εως σοζει μεχρι οικου Κουρελλουνιου και εως της αυλης του οικου δια ου η ησοδεξοδ. αυτου, και εκ βορρας κατεχεται κατα του οικου Φαλκ. του ιερεος και παρα του καταγαιου Ιωαννου Καττους, και συγκλυει. Και ομολογω ως οτι ταυτα τα τριακοσια ταρια τελεια και ανελλιπη. παρεδωκα τουτον τον οικον τον περιορηθεντ. προς σε τον ειρημενον μαϊστρ. κυρ. Ανσαλδον μετα παντ. των αυτου δικαιωματ. το εξουσιος εχειν σε αυτον κατα τελειαν δεσποτιαν και κυριοτητ. ποιην απ'αυτ. ειτι και βουλη, πωλειν, χαριζειν, ανταλλαττ., και επι προιξη γρα. και παντ. ποιην εξ αυτου, οσα η νομ. τοις τελειοις δεσποτ. παρακελευεται, ος το κυρος και την δεσποτιαν αυτου παρ' εμ. ηλιφος. Οικειουμαι σοι εκ τουτ. την νομικην διεκδικ. απο παντ. προσωπ. ξενον τ. και ιδιω. Οστις δε και φανησεται ποτ. καιρω η χρ. εκ του εμου μερ. ιδιος, η αδελφ., η τεκνον, η συγκληρονομ. οχλησιν η αγωγ. επιφερομενος προς σε, η προς τους διαδοχους σου ενεκ. τουτου διωκομεν. ζημιωθετ., η δ'αυτ. εγω τουτ. βουληθ. πραξαι προς παρακρουσμ. του τοιουτου, εγγραφου ινα ζημιομαι προς σε τας τιμ., και αναλογως επι το διπλουν, και εις το διμοσιον κη λς. Και ηθατ' ερροσθαι το παρον εγγραφον ως γρα. επι ευσεβεστ. βα. του κρατ. και αγ. εμων δεσποτ. Γουλιελμ. μεγαλ. ρηγ. και Μαργαριτης μητρος αυτ. ευσεβεστ. ρηγιν. και κυριας ημων, δια χειρ. Καλοκρ. ταβουλαρ. μην. δεκ. ινδ. ιε τω ςχοδ ετ. ενωσ. μαρτυρων.

et omni alia infanda causa, aut vi; sed in firma mei mente, et ratione valida, cum omni voluntate vendidi tibi onorando magistro castri superioris domno Ansaldo meam domum totam sicuti est, superius, et inferius, habitabilis, et deserta existentem, et sitam in civitate Panormi intus in Galca praetio convenienti, et acceptato ...... nobis tarenos trecentos. Et sic limitatur. Ex oriente est ospitium Girardi scuterii dicti excellentissimi et ospitium quondam Filippi de Capua nunc equidem est Despotiri, et ex noto usque domum Despotiri, et usque domum Guillelmi Castri veteris,et ex occidente dum extenditur usque domum Curellunii, et usque aulam domum unde introitum et exitum eius, et ex borea extenditur iuxta domum Falci sacerdotis, et prope subterraneum Joannis Cattus, et concluditur. Et profiteor quod hos tarenos trecentos perfectos, et integros *accepi*, et dedi hanc domum cum confiniis tibi dicto magistro domno Ansaldo cum omnibus eius institiis, ut habeas summum ius tu ipse iuxta perfectum dominium, et possessionem ad faciendum ex ea,quod velis, ad vendendum, ad dandum, ad permutandum, et in dote scribendum, et omnia facere ex ea, quod lex perfectis dominis permittit, quia dominium, et ius eius a me recepisti. Promitto tibi, ex ea legitimam defensionem ab omni persona estranea, et propinqua. Si quis autem apparebit aliqua circumstantia, aut tempore, ex mea parte propinquus, frater, aut filius, aut cohaeres molestiam, aut litem afferens tibi, et tuis successoribus huius causa iudicatus mulctetur, si vero ego hoc voluerim facere in fraudem istius scripturae mulctatus-solvam tibi praetium et proportionaliter duplum, et fisco nummos triginta sex. Et sane confirmetur praesens scriptura signata in piissimo regno potentis, et sancti domini nostri Guillelmi magni regis, et Margaritae matris ipsius piissimae reginae et dominae nostrae, per manus Calocyri Notarii mense decembri ind. XV, anno 6676, coram testibus.

† Ιωσφρ. υιος Ρηγκαρδ. ο Γαμαρ του ανωτερ. πρκγ. μαρτυρ υπ. τον τιμ. σταυρον ιδιοχειρ.

† Ιωαννης Τζηρ. μαρτυρ υπ. τον τιμ. σταυρον ιδιοχειρ.

† Λεων ο χανουταρ. μαρτυρ υπ. τον τιμ. σαυρον ιδιοχειρ.

† Βρουν. γαμβρ. του διοκομ. μαρτυρ υπ. τον τιμ. σταυρον ιδιοχειρ.

† Αλεξιος υιος διοκομ. Πετρ. μαρτυρ υπ. τον τιμ. σταυρον.

† Ιοσφρ. πανιτερ. της ρηγινης μαρτυρ υπ. τον τιμ. σταυρος ιδιοχειρ.

† Ιωαννης πανεκαλδ. μαρτυρ υπ. τον τιμ. σαυρον ιδιοχειρ.

A tergo literis saeculi XII.

Hoc est privilegium domus quae fuit Avanelle de Petralia de qua cambium fecit Ansaldus sacri Palatii castellanus

Saeculi XIV.

De domo sita intus in Galca.

† Gaffredus filius Ricardi Gamar superioris rei testis subscripsi veoerandam crucem.

† Joannes Tzirus testis subscripsi veneraodam crucem propria maon.

† Lenn Chanutar testis sobscripsi veueraodam crucem prnpria maou.

† Bruous geoer discontis testis subscripsi veoeraodam crucem prnpria manu.

† Alexios filius discootis Petri testis subscripsi venerandam crucem propria manu.

† Gaffredus panitteri reginae testis subscripsi veneraodam crucem propria manu.

† Joanoes Panecaldu testis sabscripsi veoerandam crocem prnpria maou.

Dipl. x. an. 1167. *p.* 24.

L. 7.	predicti Ansaldi	ipsius Aosaldi
L. 10.	acta	apta
L. 12.	dicta Petralia	de Petralia
L. 14.	dicto hoc	de hoc
L. 15.	nnstros regins... et qunniam	nos regios... et quam
L. 16.	atteodente	attendeotes
L. 20.	buiusmodi	buius
L. 22.	iustitiis nmnibus tenimentum iam dictorum canooicorum	iustis nmnibus teuimentis iam dictis canooicis
L. 24.	eiusdem iustitiis nmuibus tenimeotom	eius iustis omoibus teoimentis
L. 31.	illius finibus qoe	illis finibus qui
L. 48.	Egn Gaytus Maranus	Egn Gaytus Martinns
L. 50.	Egn Petrus Indul.	Egn Petrus Indulsus

Dipl. XI. an. 1169. *p.* 25.

L. 2. 5.	σητελχουσαν	σητελχουσουν
L. 7.	ομολογουμαν ηδια	ομολογουμεν ως οτι ηδια
L. 15.	οδω..... ρομπερτου υιου καλφυρον	πολει πανορμου εις την ρυμην υιου χαλφουν
L. 23.	εισιν ουν	εισιν δε
L. 27.	το βορεαν εως οικου της κριστινης	το βοριον εως οικου της Χριστινης
L. 28.	αγωρευμενω	αγωρηστατω
L. 34.	δικαιομενοι ζημιωθησονται οι δε αυτοι ημεις τουτο βουληθεντες	διοκομενος ζημιωθητω, ει δ' αυτοι ημεις τουτο βουληθωμεν
L. 39.	επι τους	επι της
L. 41.	Καλου Κυριου	Καλοκυρ
L. 47.	Φωτιος υιος σκολου	Φωτιος υιος Σκολαριου

Dipl. XII. an. 1170. *p.* 27.

L. 8.	Σικελιας	Σιμελιας
L. 16.	και την αυτου πασαν τελειαν διαπρασιν το επεξουσιον εχειν αυτον	και την αυτου δεσποτειαν : και πεποιηκαμεν σι' εξ αυτου ταυτην την τελειαν διαπρασιν το επεξουσιος εχειν σε αυτον
L. 24.	δια ημων ζημιωθη ει δ' αυθις ημεις τουτο βουλημεθα	διοκομενος ζημιωθητω : ει δ' αυτοι ημεις τουτο βουληθωμεν
L. 32.	δια κειρος Καλοικου	δια χειρος Καλοκυρ.
L. 37.	ευγενιος λεοντος	Ευγενιος υιος λεοντος
	adde subscriptionem	Φιλιππος επελεκη μαρτυρ υπεγραψα τον τιμιον σταυρον.

Dipl. XIII. an. 1172. *p.* 28.

L. 2.	εκπα	εχπα
L. 6.	αφαμιλιυ	αφαμιλιαρ (sive πρωτοφαμιλιαρ)
L. 15.	πανυχαρτου	πανυχραντου
L. 16.	παραγενομενος	παραγενομενου μου
L. 19.	επελθειν	επανον
L. 30.	ποταμον	ποταμον ποταμον
L. 33.	υποστεφουσι	υποστρεφουν
L. 34.	βυγκες	βαγκες
L. 38.	μηλεας	βιγλας
L. 44.	βυταιπος	βουτταιπος
L. 44. 45. 46.	βισκομος	βισκομης
L. 48.	και δε συνευρεθεντος	και οι συνευρεθεντος
L. 53.	ο καιτος.	οι καιτ. των τοξοτων και νικολ. ο κα...πρ
L. 55.	περιεσσομενην	περισσοτεραν
L. 59.	προεστωτοι	προεστωτος

Dip. XIV. an. 1173. *p.* 33(1).

L. 16	demanibus	demanii
L. 21.	Orfaino	Orfanino
L. 24.	et fratre	a fratre

(1) A tergo huius diplomatis haec habetur inscriptio graecis literis: χρισιμον των χωρων της εκκλησιας ανηρ δ'εκει κ..... μιν απο των του σπιταλ καμπεγροσσου.

Dipl. XV. sine anno p. 34.

L. 11.	testamentum evangelicum	testum evangelicum
L. 13.	huius testamenti	huius testi
L. 19.	*post* palmis est *adde*	Est alia casubla samiti facta ad scaccerios cum duabus listis ante et retro, sed que ante est a superioribus usque ad inferiora longa est, que autem retro est minus duobus palmis est.

L. 20. 23. scaccenos	scaccerios
L. 21. maurolati	vaurolatim
L. 25. a quibus nnus pannus	in quibus unus est pannus
L. 27. catablatius coccinei	catablativi croccei
L. 30. frisio, quidquid	frisio. Quidquid
L. 44. volumine est	volumine cum
L. 49. Evangeliorum	evangelicum
L. 79. vetus	veteri
L. 94. croceam	crociam (1)

(1) Sic, sed *crucem* intelligendum puto.

Dipl. xx. an. 1198 (1) *pag.* 41.

(1) Transfer hoc instrumentum ad annum 1212. In eo tantum legitur mens. decemb. indict. 1. quae vel a septemb. 1197 ad august. 1198, vel a sept. 1212 ad aug. 1213 decurrit. Sed quoniam Parisius huius chartae auctor Guarmaciae degebat, et Joannem de Sulmona commendabat, de quo vide, quod sequitur diploma, hoc nonnisi ad an. 1212 referri potest. Hinc totum corruit, id quod Garofalo notavit ex hoc diplomate de Parisio panhormitano archiepiscopo electo contra Pirri sententiam, potius Mongitori dubitatio evellitur, anceps enim fuit ex epistola Innoc. num post an. 1211. adhuc in auctoritate Parisius perstiterit.

Dipl. xxi. anno 1198 (1) *pag.* 42.

(1) In hoc diplomate, ut in praecedenti legitur: *Datum Guarmacie 3. Decemb. 1. ind.* sed Fridericus huius auctor Rex Romanorum dicitur; quare ad annum 1212 referendum. Et quoniam de eodem Joanne de Sulmana agitur in hoc, et in eo quod praecedit, eodem anno mense et die exarata fateamur necesse est.

Dipl. xxii. an. 1202 (1) *pag.* 42.

(1) Fridericus iam rex Romanorum mense decemb. ind. v, dedit hoc diploma Nurembergae, unde anno 1216. iuxta ea quae notata a nobis sunt in proximo instrumento.

Dipl. xxiii. an. 1204 (1) *p.* 43.

(1) Lege an. 1218 ex argumentis in praecedentibus allatis.

Dipl. xxiv, an. 1205 (1) *p.* 43.

(1) Potius an. 1220. Vide annotata in superioribus.

Dipl. xxv. an. 1205. *et xxvi. sine anno.*

Ex his quae notavimus supra haec diplomata ad an. 1220 sunt referenda, sed illud n. xxvi. signatum anteponendum videtur, in eo enim de mandato regio semel emisso mentio habetur, cuius mandati litera omnino interiit. Quae extat n. xxv. relata alteram supponit. Secundae literae quae cum hoc mandato regio scripsit idem Riccardus infra suo loco dabimus.

Dipl. XXVII. *an.* 1205 (t) *p.* 45.

Hoc diploma ex tabulario Ant. Amico exscriptum, periit enim orig. membrana, habet indict. VIIII. mens. Novemb. idcirco an. 1220 videtur datum. Sed vitio nescio cuius contigisse, ut pro VIII. (an. 1219) VIIII. indict. habeatur, mihi haud dubium est. Nam ex diplomata XXV. apr. indict. VIII. (1220) constat, his Fridericum de electione Gualfredi cantoris capitulo Palatinae Capellae scripsisse, quare tertio de hac re, si praesens diploma ad an. 1220 reiiciatur, eadem rescripsisse dicendum; et in hoc nullum verbum de duobus praeteritis. Adde, quod Fridericus die XXII novemb. an. 1220. imperator fuerit Romae unctus, unde non est verisimile VII. die eiusdem mensis Norimbergae, ubi dipl. signatum, adhuc immorasse.

Dipl. XXIX. *an.* 1213. *p.* 46.

L. 12. volentes	nolentes
L. 13. laesionem	laesio
L. 17. anno Domini Jesu 1213	anno domin. incar. MCCXIII.

Dipl. XXX. *an.* 1215. *et* XXXI. *et* XXXIX. *an.* 1230 (t).

Haec tria diplomata de eadem persona esse videntur. In primo, quod habet certum annum, Fridericus Jacobum filium Matthaei, Romanum, canonicum capellae regiae statuit. In alio, sine anno, Octavianus Cardinalis commendat eumdem Jacobum, quem filium Matthaei de Movimento consulis Romanorum, quem comitem Corsiae et Calini dicit. In tertio Octavianus de Monumento consul Romanorum comitem Coxiee et Caleni pro filio gratias agit, et Joannem diaconum eius procuratorem constituit. Error mihi videtur exscriptoris huius instrumenti, quod pro *Matthaeo* legerit *Octavianum*, quisque enim facile videt in *Movimento* et *Monumento*, *Corsia* et *Coxia*, ambiguitate veteris scripturae decipi posse. Non enim verisimile est, quod duo comites Caleni, consules romani ambo, et de Friderico benemerentes, unus Matthaeus de Movimento alter Octavianus de Monumento filium in Capella regia collocatum haberent. Hinc hoc diploma, quod sine anno est, quamvis, nescio qua de causa, Garofalo ad an. 1230 transtulerit, circa an. 1215 referendum puto. At de hisce ambagibus sit unicuique iudicandi potestas: illud mihi in comperto est, Joannem, de quo in hac charta agitur, non filium comitis sed procuratorem esse, ut diploma legenti constat: unde mutandum titulum: *Literae Oct. com. patris Joannis ad cap. reg. cap.* et ita scribendum *Literae comitis Caleni pro filio et Joanne eius procuratore.*

Post haec tria diploma collocanda videntur duo signata n. XXV. et n. XXVI., cum hoc quod sequitur antea inedito, quia de uno eodemque argumento pertractant; unde vide, quae de his supra notavimus. Hoc ex tabulario ms. vulgo Ant. De Amico exscripsimus, originales enim literae periere. In inventario an. 1309, ni fallor, ita designatur: *Litere Riccardi camerarii directe Cantori et capitulo sigillate de cera communi.* Hanc epigraphen scribe: *Riccardus Cam. commendat Jacobum de Caltagirone pro praebenda ipsi assignanda in C. R.*

Discretis viris karissimis amicis suis Domino G. venerabili Cantori, et toti Capitulo Cappellae Regiae Panormi. Riccardus regalis aulae camerarius salutem et intimae dilectionis affectum. Cum reminiscamur iampridem vobis pro Notario Jacobo de Calatagirone dilecto nostro licteras deprecatorias destinasse, ut iuxta mandatum regium, et nostri servici interventu primam vacantem praebendam in Cappella Panormi, eidem Notario conferretis, quia tamen nobis est dubium utrum preces nostras in hac parte duxeritis admittendas iterato dilectioni vestrae affectuosa precum instantia scribimus, et rogamus, quatinus si aliqua prebenda in praememorata Cappella ad praesens vacari contigerit vel quam cito vacaverit mandatum regium nunc vobis iterato transmissum plenius exequentes, et partes nostras amicabiliter admictentes ipsam eidem Notario conferetis sortiri pro certo quod propter hoc, et Majestatem regiam applacabitis vobis, et nos ad servicia vestra promptiores reddetis, et praememoratum Notarium Jacobum ad omnia vestra commoda promptum habebitis, et devotum.

A tergo vero: Domino Cantori, et toti Capitulo Cappellae Panormi.

Dipl. XXXII. *anno* (1) *p.* 48.

Quamvis hoc diploma absque ulla anni designatione appareat, tamen cum de expeditione Crucesignatorum agatur, a rege Friderico ducenda contra Saracenos dilata a die s. Michaelis ad diem s. Benedicti non nisi ad annum 1219 vel 1220 referri potest. Vide ANNAL. ECCL. Raynaldi T. 1. an. 1219. § IX. Alatrinus vero qui hanc chartam dedit, idem ille est, qui anno 1220 ab Honorio III, missus ad Fridericum pro reposcendis ecclesiae iuribus. Vide eumdem Rayn. an. 1220, § 1, et seqq.

Dipl. XXXIII. *an.* 1219. *p.* 48.

L. 3. Matheus Philosophus	Matheus Philosophi (1)

(1) *Philosophus* primum posuit scriptor, sed abrasis postremis literis *Philosophi* nomen restituit. Nec sine causa, nam in duobus aliis diplomatibus eiusdem anni, ut mox notabimus, absque ulla abrasione legitur datis *Matheo philosophi*, et bis in diplomate anni 1221.

Dipl. XXXIV. *an.* 1219. *p.* 48.

L. 1. Matheo philosopho	Matheo philosophi
L. 4. Quapropter	Eapropter

Dipl. XXXV. *an.* 1219. *p.* 49.

L. 1. Matheo philosopho	Matheo philosophi
L. 8. Alexadrum de farrasio	Alexandrum de faroisio
L. 15. Kal. Julii	idibus Julii

Dipl. XXXVI. *an.* 1221. p. 49 (1).

L. 1. Matheo philosopho	Matheo philosophi

(1) A tergo huius diplomatis haec leguntur: *Dominus papa Honorius confirmavit Matheo philosophi beneficium sanctae Mariae de Ammirato et mandavit pro .... privilegium per clericos grecos sanctae romane ecclesie ...., et subiectos.*

An. 1236.

Sequens diploma antehac ineditum, ponendum ante instrumentum n. XL. an. 1237. magni momenti est existimandum, multa enim in eo habentur, quae capellae historiam illustrant. Titulum habe: *Casar reddit capellae viridarium, quod habuit Joannes de Monica eius vir, ut Jacobi canonici praebenda augeatur.*

† Σιγν. χειρος Κασαρ η γυνη του αποιχομεν. Ιωαννου της Μοναχ.	† Signum manus Casar uxor defuncti Joaois de Monaca.
† Σιγν. χειρος Μαριας του Σταμ. θυγατρ. αυτης.	† Sigoum manus Mariae de Stam filia eius.
† Σιγν. χειρος μαϊστρ. Νικολ. Καλδαραρου γαμβρ. αυτ.	† Signum manus Magistri Nicolai Caldararu geoeri eius.
† Σιγν. χειρος Κωνσταντζ. γυνης αυτου.	† Sigoum maous Constantiae uxoris eius.
Κατα τον απριλλ. μην. της ινδ. θ ετους διατρεχοντ. απο αρχης κτισεως κοσμου ϛψμδ βα-	Meose aprilis iodic. IX. anoi decurrentis a priocipio creationis mundi 6744

σιλευοντ. του κρατ. ημων αυθεντ. Φρεδρηκ. μεγαλ. βασιλεως κεσαρ αει αυγουστ. και αυτ. κρατρ. ρωμ. και ρηγ. Σικελιας και των Ιεροσολημων, ημεις οι προρηθεντ. Κασαρ συν τ. θυγατρ. Μαρια, και του ημετερ. γαμβρ. μαϊστρ. Νικολ. και τη γυναικ. αυτ. Κωνσταντζ. τη ημετερ. εγγον. και θυγατρ. κοινη βουλ. ημων και γνωμ. μετα παντ. καλου ημων θεληματ. ομολογουμ. δια τ. παροντ. εγγρα. ως οτ. το χωραφιον, οπερ ποτ. επικρατ. ο Ιωαννης της Μοναχ. παρ. της βασιλικ. μεγαλ. καππελλ. το εν πολ. Πανορμ. εντ. της μεγαλ. Γαλκ. και καλλιεργ. αυτ. περιβολιτζ., ημεις δε μετα τον θανατ. του ημετερ. Ιωαν. της μοναχ. διανοηθεντ. και γνωριζοντ. αληθ., οτ. το χωραφιον ελαμ. παρ. της μεγαλ. καππελλ. και εν ολ. τη ζωη αυτ. απο τ. καιρου του αειμνηστ. Γουλιελμ. ρηγος εσχεν την συνησφοραν και επικαρπ. του ρηθεντ. περιβολ. και εγω Κασαρ και η θυγατρ. μου Μαρια μετ' αυτου μεχρι του νυν. οθεν καλου θεληματ. ημων δορουμεθ. και αφιερουμ. τ. καλιεργ. των εκεισαι παντων δενδρων καθ. περιεχ. και συγκλυετ. μετα παντων αυτ. δικαιωματων προς την μεγαλ. και βασιλικ. καππελλ. του αγ. Πετρ. υπερ ψυχικ. του Ιωαν. της Μοναχ. και εμ. Κασαρ εν τοιουτου τροπ. του ινα το ρηθ. περιβολιτζ. δια χειρ. σου ημετερ. ευεργετου κυρ. Ιακωβου του κανωνικ. της μεγαλ. καππελλ. εν ολ. τη ζωη σου νεμειν και συνοσφιζειν την επικαρπ. των δενδρων αυτ. δια τ. ινα συνεγγ. της σης πρεβενδ. και υπερ ποτ. υχ. ευλογ. ευεργεστισας ημων και δεδωκας εξ ιδιου σου ταρ. δεκαδιο αττν. παρα σε ελα. απαξ ενωθτ. ημεις υπ' αυτ. τελειως: μετα δε την σιν αποβιωσιν επιστραφητ. τουτ. προς τ. μεγαλ. καππελλ. οθ' εξηλθ. το προτερ., καθ. και την παρουσαν αφιερω. ποιειν ης τ. ασφαλ. και αμεταπρεπτ. ες αει. Οι δε ποτ. καιρω βουλεθτ. ταυτ. την αφιερω. μετατρεψαι, ινα διωκομεθ. ως κατ. δικ. και την του δημο. τιμ. υποστμ. αυγουστλ. λς. και τα παρ. σου λαβοντ. τετραπλ. υποστρεψωμ. και η ρηθ. αφιερω. εστ. εισχυρα ως ανωτρ. απατ. εις απεραντ. αιων. Περιορίζετ. δε ουτ. ανατολ. η οικ. κυρ. Ιακωβ, δυτικ. η ρυμ. τ. σκεπαστ. νοτ. η οικ. νοταρ. Μαριν. Πουλιτζ, βοριον η οδος απαγωσ. εις τ. αγ. Νικολ. των πτωχ. δι' ου εισοδ.

regnante potente nostro domino Frederico magno imperatore Cesare semper augusto et dominatore Romanorum, et rege Siciliae et Jerosolymarum, nos supra dicti Casar cum filia Maria, et nostro genero magistro Nicolao, et uxore eius Constantia nepote et filia nostra, communi consilio, et sententia cum omni nostra bona voluntate profitemur per praesentem scripturam, quod agrum, quem quondam tenuit Joannes de Monaca ab imperiali magna Capella, illum in civitate Panormi intus in magna Galca, et *calliergum* eius *peribolitzi*, nos post mortem nostri Joannis de Monaca cognoscentes, et scientes vere quia agrum accepit a magna Capella et in tota vita sua a tempore semper-memorabilis regis Guillelmi habuit collationem et fructuum-perceptionem dicti *peribolitzi*; et ego Casar et filia mea Maria cum eo usque nunc. Quare bona voluntate nostra donamus et consecramus *calliergum* omnium illuc arborum, sicut complectitur, et concluditur, cum omnibus eius iustitiis magnae et imperialis Capellae sancti Petri pro anima Joannis de Monaca, et mea Casar hoc modo, ut sit dictum *peribolitzum* in manu tui benefactoris nostri domini Jacobi Canonici magnae Capellae in omni vita tua ad consequendum et alienandum fructuum-perceptionem arborum ipsius, ut sit incrementum tuae prebendae. Et eo quod nunc recte beneficasti nos, et dedisti ex propriis tuis tarenos duodecim, quos a te accepimus semel, unientes nos sub te ipso perfecte: post tuam vero mortem restituatur hoc magnae Capellae unde exiit primum: ut et praesentem consacrationem facio in securitatem, et immutabilitatem perpetuam. Qui vero aliquo tempore voluerint hanc consecrationem avertere removeantur, et ut iustum est mulctentur fisco augastrales trigiata sex, et quae a te accepimus quadrupliciter restituantur, et dicta consecratio sit firma, ut supra, nunc in infinita secula. Haec autem sunt confinia. Ab oriente domus domini Jacobi; ab occidente via cooperta, ab austro do-

και εξοδ. εκ τ. ρυμ. και εκ τ. δαρπ. Εγρα. μην. και ινδ. και ετ. τοις ανωτρ. δια χρ. Βασιλ. ευτελ. ιερεως και πωπλικ. ταβουλρ. πολ. πανορμ. παρας. μαρτρ.

† Ego Joannes Grillus filius domini Petri Grilli testes sum.

† Θωμ. υιος Μαριας στεργ.

† Ιακωβ. ραπτ. της Γαλκ. μαρ.

† Ego Guillelmus Juzu testis sum.

† Ρομπρ. Δεμαντα μρ. υπ.

† Πετρος Γραικ. υιος Μουλε μιστρατ. μρ. υπ.

† Νικολ. Δεβανγια μρ.

† Ματθαιου Βολλουανδαρι μρ. υπ.

† Ο ταβουλαριος εγραψ.

A tergo literis aeque antiquis.

Carta cuiusdam iardini domini Jacobi canonici Cappelle Panormi ... situm in Galca... .... domus presbyteri de .... palatii sancti..... cui ab oriente est via ab occidente .... a meridie ...... a septentrione alia magna..... accepto quod .... eadem Joanna .... ad censum .... capella prefata

mus notarii Marini Pulitz, ab aquilone via quae ducit ad Sanctum Nicolaum pauperum per quam introitum et exitum, ex via, et ex darpo (1). Scripta mense, et indict. et anno qui supra per manus Basilii humilis sacerdotis et publici tabularii civitatis Panormi praesentibus testibus.

† Ego Joannes Grillus filius domini Petri Grilli testis som.

† Thomas filius Mariae confirmo.

† Jacobus sutor Galcae testis sum.

† Ego Guillelmus Juzu testis sum.

† Robertus de Maota testis subscripsi.

† Petrus Grecus filius Mule Mistratae testis subscripsi.

† Nicolaus de Bangia testis sum.

† Matthei Bolloandari testis subscripsi Tabularius scripsit (2).

(1) Hoc verbum idem esse ac *darbum*, quod haud raro in dipl. latinis huius aevi occurrit, puto. In nota ad dipl. n. XLIV. an. 1252. p. 23. *domum* significare demonstrabo.

(2) Hoc diploma in inventario an. 1309 ita signatur: *Item instrumentum unum de litera greca viridarii domini Jacobi panormitani canonici.*

Dipl. XL. *an.* 1237. *p.* 54.

L. 15. proprio anniversario	pro anniversario
L. 26. Campanario primo tertio	Campanario pro tertio
L. 66. Signum de Augusti	Mattheus de Argusi

Dipl. XLII. *an.* 1239. *p.* 56.

L. 5. 8. 20.	Βενυντας ανεφιας	Βενητας ανεψιας
L. 6. 8. 21.	σσυφρει	σσυφρει
L. 10.	εικωσι τεσσαρων	εικωστην τετταρην
L. 11.	δεκεμβριου	δεκεμβριου μηνος
L. 12.	ορθοδοξου	ορθοδοξου και
L. 13.	κεσαφου	κεσαρου αιει
L. 15.	αρχητισεως	αρχης ατισεως
L. 16.	ς φ μ η	ς ψ μ η
L. 25. 34. 40.	περιβολιζον	περιβολιτζον
L. 30.	κυριου	κυριου νοταρ
L. ive	πλεραυου	πλεβανου
L. 39.	ακπε	ακπετ

L. 45.	ειςοδοεξοδος	εισοδος και εξοδος
L. 48.	του δη εξασιας	του εαεξουσιας
L. 57.	αμετατρεπη	αμετατρεπτη
L. 61.	adde	ο ταβουλαριος εγραψ. (1)
L. 69.	Του αποιχομενου Σιμων ιερευς υιος ρουπερτος ιδιο χεσιν	Ο του αποιχομενου Σιμων ιερευς υιος ρουπερτος ιδιοχερσιν (2)
L. 73.	Ο του ..... νόταριου	Ο του νοταριου (3)
L. 75.	Ο εν ιερευσις και ευτ.	Ο εν ιερευσιν ευτ. (4)
L. 77.	υπεγραψα	εγραψ. (5)

Haec verba ita implexis signis sunt scripta, ut in tabula lithographica ad specimen graecarum literarum exhibendum Garofalo eligere placuit: non tamen monuit de loco, unde illa relata, nec absque interpretamento esse. Vide tabulam primam l. 14.

(2) Hanc subscriptionem ita reddere opus est: *Filius defuncti Simonis sacerdos Robertus testis subscripsi propriis manibus.*

(3) Haec ita redde: *Filius notarii Michaelis de Domno Philippus* etc.

(4) Interpretationem huius subscriptionis ita corrige: *Philippus humilis inter sacerdotes protopapa* etc.

(5) Pro *subscripsi* in interpretatione lege *scripsit.*

Dipl. XLIII. *an.* 1244. *p.* 58 (1).

L.	11. positam partem Pan.	positam in civitato Pan.
L.	15. 49. Jacobo Galla	Jacobo Salla
L.	20. fertilis postquam	fertilis. Postquam
L.	23. Ehastra	Chasira
L.	31. tenere et hered.	tenere tibi et hered.
L.	58. Sergins Consnle	Sergius de Consule
L.	63. Rogerius de Corgann	Rogerius de Urzann
L.	64. Matheus de Nat. Apolii	Mathens de Not. Matheo

(1) A targo legitur antiquis literis: *Instrumentum Jacobi Salle de terris cantorie palatii in contrata descomis* XLVII.

Dipl. XLIV. *an.* 1252. *p.* 60.

L. 9. bumbiana per manum quondam prefati Bartoli	bumbicina per manus quondam presbyteri Bartholomei
L. 18. quedam	quedam camulature
L. 25. qui detinerer	gravi detinerer
L. 26. persone rationis	proprie ratinnis
L. 30. ruga halfuns	sucas balfuni
L. 34. Habeo hugtam in dicto darbn Jerbine (1)	Habeo bugtram in dicto darbo Jerbine
L. 41. de Zacba	de Zacharia
L. 46. supra .... et confirmo	supra mando et confirmo
L. 48. Corbusi. †Ego Laurentius ...	Corbusius. † Ego Laurentius prior
L. 49. Joannes Flouti	Joannes Floritus
L. 57. Gullelmus de Acabcn	Guillelmus de Atrabitn
L. 58. Joannes de Benedictis	Joannes de Magistro
L. 61. Not. rogatus	Not. Rogerii
L. 63. de Carastan	de Carastonn
L. 65. Matheus	Martinus

(1) Supra nonnisi domum Jerbinae nominaverat, unde darbum idem ac domum videtur esse. Quare a Garofalo notata p. 71, dipl. L, infirma mihi videntur, neque locus a quo aqua effluit, pro limite occidentali et septentrionali domus assignari potest.

Dipl. XLV. an. 1252. *p.* 61.

L. 5. Nobili Magistro	Nobis Magistro
L. 9. modo predicto	mei predicti
L. 13. Cephaludeusis et Termarum	Cephaludii et Thermarum
L. 14. admitteus	admittentes
L. 18. iodiminuto	etiam diminuto
L. 27. 30. 34. 47. 52. 77. 99. 106. Cammararius	Camerarius
L. 39. rebus percipere	debet percipere
L. 41. nec vitiati non aboliti	seriatim non abolitam
L. 42. non cancellati non abrasi	non cancellatam non abrasam
L. 67. tertiaria	tertiariam
L. 88. 98. Oberti Falameu	Obberti Fallamonaca
L. 93. Leonardus de Termis	Leonardus Fridericus de Thermis
L. 94. Notarius Hodis	Notarius Homodeus
L. 99. et mandante Cammarario	et mandavit Camerario
L. 101. tempore alio	extalio
L. 104. pertinentis	pertinentes
L. 106. Marillano	Marillano Fridericum
L. 112. Gabious	Latinus
L. 130. Ogetious	Oggerinus
L. 131. Xatt	Xalla
L. 141. Thomas	Perronus
L. 145. Dervii filiidei	Not. Omodei
L. 159. publicatum inquisitionis futurum sibi	publice inquisitionis fecimus tibi
L. 162. Rogerius di Picam	Rogerius de Picano
L. 164. Matteo	Maffeo
L. 164. Domad de domino Rachel	Homodeus de domino Rachele
L. 166. de futuram	ad futuram
L. 173. Calimoun.	Calimene
L. 177. de Geribe	de Garibo

Dipl. XLVI. an. 1253 *p.* 65.

L. 22. de Vellanova Judicibus Mazzarie, Ansaldo de Guittouo	de Villanova iudicibus Marsarie, Ansaldo de Guillelmo
L. 44. facere	fatetur
L. 46. constat	constet
L. 47. cousigoetis predictam	maodamus quatenus predictam
L. 53. etiam assignavit	et assignavit
L. 54. electi	clerici
L. 56. Mazarie	Marsarie
L. 58. ex Villanova	de Villaoova
L. 61. Andolfi	Adinolfi
L. 62. Gualterius Avesius	Gualterius Archiere
L. 63. et Guillelmus	de Guillelmo

Post dipl. n. XLVI. an. 1253 signatum pone hoc an. 1256. cuius autographum in charta bombycina satis deletum extat in tabulis regiae Capellae. Titulum ita scribe: *Henricus Abbas segretus Siciliae citra flumen Salsum commendat Notarium Nicolaum pro praebenda ipsi assignanda in Capella regia.*

Prudentibus et venerabilibus viris capitulo regie Cappelle sacri palatii panormi dilectis amicia suis Henricus Abbas de trapano segretus at principalis cap....... in Sicilia citra flumen Salsum salutem et intime dilectionis constantiam. Notarius Nicolaus de Notario Leone domini .... regie curie humiliter supplicavit .... pueritia sua in predicta Cappella serviarit fideliter at de .... nec ibi sa.................................... quam dudum tenebat .... Cappella Notarius Nicolaus de Centurbia consistentes in .... quatuor uncias auri per annum concessam .... Ruffinum de Placentia sibi per regiam curiam tanquam benamarito concedere sius supplicationibus admissis predictam prebendam eidem notario Nicolao auctoritate regia cum omnibus rationibus et iustitiis .... gratia regia duxerit concedendam. Quare vobis ex regia parte auctoritate qua fungimur mandamus quatenus predictum notarium Nicolaum n .... et fratrem recipiatis nec non de his omnibus que ad ipsam prebendam spectare noscuntur tam .... Notarius Nicolaus hactenus dignoscatur usus fuisse eidem notario Nicolao faciatis de cetero respondera. Datum Panormi XI .....lis XIIIj Indict. (1256).

Nescio quo pacto hoc diploma in scriniis Capellae nostrae fuerit immissum; fortasse quia pro abbate s. Petri Capellae Cantorem aliquem impeitus, habuit. Reliquis praetermissis, hoc unum, quia aetate alia praecedit, de istrumentis, quae in tabulario congesta sunt ad Capellam minime pertinentia, edere placuit. Ceterum Alexandro IV. circa an. 1262 scriptam hanc apistolam, cuius autographum membranaceum in tabulario nostro adhuc extat, puto. Habe epigraphen diplomati praeponendam: *M. anagninae ecclesiae minister respondet Alexandro romano pontifici de quodam presbytero ab ecclesiae administratione amoto.*

Piissimo patri et domino A. dei gratia summo pontifici. M. anagnine ecclesiae minister cum devotione famulatum. Miror qua impudentia qua temeritate vicario beati petri mendax spiritus aliquid contra veritatem sugerere non pertimescat. Cum idem spiritus qui mentientes Ananiam et Safidam (sic) percussit intima cordis vestri repleat et gubernet. Visis equidam literis sanctitatis vestrae non quod conscientia me remordarit. Sed mendacium maiestati vestre in me delatum abhorrui; quia non minime me turbavit. Sane presbiter de quo abbas sancti Petri vobis suggessit quod iniuste eum officio et beneficio privarerim notoriis criminibus in capitulo anagnine acclesiae sepe convinctus vitam suam per pravas actiones semper in deterius agitavit et ecclesiam quam sibi ablatam conqueritur non commissam sed commendatam de paupere pauperiorem facit. Nam possessiunculas qualesqumque ipsius ecclesiae consanguineis suis dispertivit. Et si qua domestica fuere; quod pudor est dicere pro redemptione cuiusdam ancille qua impudice abusus est alienare non expavit. His et aliis de causis que maiestati vestra inhonesta sunt inferri; eum a cura ecclesie submovi et propter scelara in quibus senuit ab officio privavi monens atque precipiens ut habitum monastice professionis prout voverat susciperet et sub obedientia abbatis in suo ordine ministraret. Ceterum alius clericus de quo in vestris litteris subiunctum est nec meo munimina subsistit nec per me sibi dissuasum ast; quin cum abbate paciscatur. Deprecor itaque ut non facila de me credatis; quod vos offendere debeat; et a rectitudinis tramite certum sit deviari.

Dipl, XLIX. an. 1266. *p.* 69.

L. 35. XI Ind. (1)	. IX. ind.

(1) XI. indict. regnum Caroli non adhuc inceeperat.

Dipl. L. 1266. *p.* 71.

L. 38. permissis	promissis

Dipl. LI. an. 1267. *p.* 71.

L. 14. Podubonizii XXV	Podiibonizii XXVIII.

Dipl. LIII. an. 1270. *p.* 73. *et LIV. an.* 1270 (1) *p.* 74.

L. 4. 11. Ex parte Canonicorum	Ex parte C. (2) Canonicorum
L. 6. duximus	duxerimus
L. 15. Flutarii	Fluncterj

(1) Ad annum 1269 transferre haec duo dipl. oportet, sunt enim mens. oct. ind. XIII. At indict. XIII a septemb. 1269 ad august. 1270 fuit.
(2) C. intellige *Cantoris*.

Dipl. LV. an. 1270 (1) *p.* 74.

(1) Et hoc referre oportet ad an. 1269. ex argumentis in superiori nota allatis. Garofalo illod exscripsit a Mongitore, qui diploma edidit ex libro in area thesauri panhormitanae ecclesiae asservato; sed Dichiara ex originali existente in archivio regiae Capellae profert. Nos in appendice nostra minima recudenda esse censemus instrumenta a Dichiara edita et a Garofalo praetermissa ad Capellam regia spectantia, argumentum uniuscuiusque proferemus.

Dipl. LVI. an. 1271. (1) *p.* 75.

(1) Ex indict. hoc diploma an. 1270 collocandum.

Dipl. LVII. an. 1274. *p.* 76.

L. 10. datis	diceris
L. 13. de Osculo	de Esculo
L. 19. de Forumvill.	de Farumvilla

Dipl. LVIII. *an.* 1274. *p.* 76 (1).

L.	6. Vicarius generalis	Vicario generali
L.	20. dicebat. Nobili	dicebat nobili
L.	21. Sicilie etc.	Sicilie pro
L.	22. assignante etc. quod	assignati et
L.	23. reperiatur	reponatur
L.	36. Grillus	Grillo
L.	41. Ruffulo	Ruffoli
L.	70. ac vino	de vino
L.	45. Magistri scolarum et Clericorum	Clericorum magistri scolarum et scolar.
L.	49. noscatur Deo me constituente, habendi perfecte ex multa censeatur ei absque animadversione placendi si humanam	noscantur decime constitute multa censentur animadversione plectandi si per humanam
L.	52. non ingeratur	ingeratur
L.	71. 178. 297. 353. barilia viginti duobus de caseo pecias tresdecim (2)	barilia septuaginta duo de caseo pecias sexaginta tres
L.	78. ipsius vel procuratoris	ipsi vel procuratores
L.	80. diligenter factam	per vos diligenter factam
L.	81. iterum eam facere	iterare eam
L.	69. incurrerunt propter eas	incurrent propterea
L.	99. Curia pro predictis	curia quam pro predictis
L.	104. benignitate	benigne
L.	108. summas in quantitates superius nominatas	in quantitate superius nominata
L.	110. tamen in penis	tamen penis
L.	140. alias inveniri quam de	aliud inveniri quam quod in
L.	142. Regii domini	regii et domini
L.	171. aliis vigiliis vigilie que	aliis vigiliis que
L.	224. Caronie	Carini
L.	227. Salemi, Agrigenti, Calatabillotte Leocate	Calatabillotte, Salemi, Agrigenti, Licate
L.	226. Golisani, Geraci, Mistrette, Vaccarum	Golisani, Gyraci, Mistrette, Vaccuce
L.	228. Agirion, Asari, Javi	Argirion, Asari Xavi
L.	230. Scicli, Mohac, Buxemi, Palazoli	Sicli, Mobac, Buscemi, Palacioli
L.	231. Patrineonis, Garsiliati, Nasi, Ramette, Sciortini, Vicari, Taurominii (3)	Paternionionis, *reliqua dele.*

(1) Ad calcem huius privilegii haec habentur XIII saeculi literis exarata: *Presentatum Panormi per magistrum Martinum Diaconum contra dominum Guillelmum de Porcelletis quarto Maii VII indictionis.* (scilicet an. 1279.) Hic Guillelmus de Porcelletis ille videtur, qui in celeberrima Francorum clade, *vespro siciliano* nuncupata, incolumis cum suis e medio tumultu, propter bonam vitae famam, fuit domi restitutus.

(2) In veteri libro, qui olim *Regiarum Pandect.* etc. dicebatur, nunc studio Augustini Gallo optimi praesidis in bibliotheca Senatus Panhormitani asservatur, haec legebantur notis numer. expresso: sed libri exscriptor, cuius apographum in tabulario Ant. de Amico extat, praetermissa L. minus quinquagita omnia expressit, et clarissimus Can. Dichiara in opere de *Cap. Regis Sic.* ita haec edidit. At in nostro diplomate claris literis totum hoc quater repetitur.

(3) In libro illo, superiori nota allegato, haec addi certum est, de his vero in nostro privilegio nullum verbum, forsan ex alio instramento an. 1392. a Pirro cit., quia additae istae tertiariae Capellae regiae fuerunt in libro laudato habentur; ita aliqua nomina parum immutata leguntur, ut credo, labentibus annis.

L. 239.	onere	honore
L. 245.	De fossis piscem unum, Ecclesia Sancti Philippi	De coofessione piscem unom ecclesia sancti Stephani
L. 247.	Marie de Scalis	Mariae de Scolis
L. 252.	Trioitatis de Azisa	Trinitatis de Aziza
L. 255.	qood olim	quod com olim
L. 258.	imperialis Maiestatis	imperialis mandati
L. 268.	solverit	solvit
L. 272.	auri supradicti	curie supradictis
L. 275.	computata	compntatam
L. 281.	Goffum	Griffum
L. 292.	per procoratores	per procoratores eorum
L. 294.	Magistro scolarum alia jura	Magistro scolarum
L. 295.	biscantus	discaotos
L. 300.	de oleo	et de oleo
L. 302. 322. 360.	Salamonata	Falsmonaca
L. 381.	quorundam	quondam
L. 328.	quod idem domious Obertus admisit in anno	qoam idem dominus Obertus admisit in ratiocinio
L. 340.	Leonis de Cristaldo	Leonis de Castaldo
L. 346.	…….. demarra	Rixonem de Marra
L. 378.	Comitem viginum	comite ursini
L. 381.	aono quarte ind. sob officio d. Risonis de Maura	anoo nooe ind. sob officio d. Rixonis de Marra
L. 382.	felici seculo	felici domioio
L. 386.	anno ind. pp.	io aooo quinte decime ind. pp.
L. 419.	Robertus Pan.	Robertus Tabellio pan.
L. 447.	sigillum	sigillum soom
L. 469.	Sacssta	Sacrista
L. 483.	de Sulmonde	de Sulmoua
L. 490. 491. 492.	camptor	capsor
L. 490.	Notarius de Castro	Notarius Thomas de Castro.

Dipl. LIX. *an.* 1284. *p.* 87.

L. 9. 13.	Fallavia	Tallavia
L. 22.	de pecunia cuncti	de pecunia curie
L. 24.	recepit esdem	recepit eamdem
L. 26.	constitueritque	constiteritque
L. 27.	fuerint	fuerunt
L. 36.	non solverit oec fecerit	non solveriot nec feceriot
L. 39.	per manus vestras proprias	per maous vestras, proot
L. 40.	ab eo, dum his	ab eo de his
L. 48.	diligeretis	diligenter
L. 57.	eios minutam	eius merita
L. 64.	sibi executionem	sibi exinde
L. 68.	minotam procedere	merita procedere
L. 69.	et in vim consooam	et ratiooi consonam
L. 89. 137. 162.	Regis Caroli	Regis Corradi
L. 103.	consuevit solvit	consuevit solvi
L. 108.	quo tempore festis	quod ipse testis

L. 112.139.147.153.175.*etc.*iddem	idem
L. 113. addidit que	addidit quod
L. 114. quem tempore	quam tempore
L. 117. eisdem magistro	eidem magistro
L. 121. inde facta	inde factam
L. 123. recipiendi	recepit idem
L. 126. sint Gaytus	fuit Gaytus
L. 131. predictis	preterite
L. 143. in quo	quem
L. 146. expeditas	aepe dictas
L. 152. per dictos annos	per decem annos
L. 159. fuit	fuerat
L. 194. de Durruntia	de Durruniis
L. 198. Rachel Clericus	Rahele Clericus
L. 211. Succarius	Succarinus
Post l. 213 *adde*	† Ego Nicolaus de Agrigento me subscripsi
L. 214. Bartholomeus Nicota	Bartholomeus de Nicotera

Post diplama LIX. an. 1284. parva schedula membranacea inter palatinae capellae instrumenta delitescens ponenda est; nam anno 1285 exarata videtur. Hoc exemplar est petitionis curiae porrectae a viris capellae regiae addictis, cuius argumentum sic exponi potest: *Supplex libellus Cantoris, Capituli etc. pro solutione iurium et proventuum eorum.*

Exponunt sacre magnificentie regie Cantor Capitulum clerus *Magister scolarum et scolares* (1) regie capelle sacri palatii vestri Panormi quod cum excellentissima domina nostra regina de innata benignitatis sue clementia eorum precibus condescendens miserit in mandatis secretis Sicilie citra flumen salsum tam presentibus quam futuris ut constitutos proventus et iura.............. (2) *anniversariorum imperatorum et felicium regum* ipsorum et cappelle predicte pro presenti anno XI. ind. de pecunia curie que est vel erit per manus eorum de ultima paga curie eisdem componentibus vel procuratori eorum solvant predicti secreti asserentes quod ultima paga debet fieri mense augusti nichil (*sic*) eis solvere voluerunt. Et cum iam sint trasancti quattuordecim menses quod nichil de premissis proventibus et iuribus a secretis potuerint percipere et habere supplicant quatenus super premissis eisdem supplicantibus digneretur misericorditer provideri.

(1) Haec et quae infra charactere italico, vulgo *corsivo*, habentur, quia sub litura sunt, vix legi potuerant. Facile quisque videt ideo haec deleta in hoc exemplari fuisse, ut e libello curiae porrigendo excludantur.
(2) Penitus deleta verba punctis signantur.

Dip. LX. *an.* 1309. *p.* 92.

L. 7. vertenda	verteretur
L. 10. 38. Eximenium Sanchis	Eximenium Sanchii
L. 12. de Alfues	de Alfano
L. 14. que in predicta	quem in predicta
L. 17. limitatas. Contra	limitatas, quas
L. 21. pro contumacia non compa-	per contumaciam non comparente et ut
L. 12. rente et ut dixit	dixerunt
L. 23. cum non servandam	causa rei servande

L. 24. de staodo fieri	de stando iuri
L. 25. tandem amicorum suorum	tsndem amicorum comuoium
L. 29. isdem presb. Guar. pro parte	iidem presb. Guar. pro parte dicti
L. 31. sua et contumacia ad descriptam	sioe controversia ad subscriptam
L. 32. invenire	invicem
L. 42. possideant idem	possideant, et de
L. 56. stipolantur	stipulaotes
L. 62. omni iurium	omoi inre
L. 63. ille civ. Pan. consuetudinem	illa civ. Pao. consuetudioe
L. 64. que in iostrumentis	quod pene in instrumentis
Ibidem excipiende	extorquendi
L. 65. et in foturum obsidiaria et omoi legitimo ligamiue	metus et in factum subsidiariam et omni legitimo legum
L. 68. Bartolomei Tallavie	Rienci Tallavie
L. 73. notarius Joseph	notarius Joannes
L. 83. Bonavita	Bonaiuto

Dipl. LXI. *an.* 1309. *p.* 94.

L. 4. civitatis	civitatis Paoormi
L. 5. licati	licterati
L. 11. Mondseo	Monisrum
L. 12. de Ss. Willaohs	de Sberillaobi
L. 18. contraventionis	contrectationis
L. 20. nostrorum	nostrum
L. 22. admittentes dicta	admittentes acta
L. 23. nibil in eo abdito	nibil in eo addito
L. 30. de Discino	de Pisano
L. 43. in quo quod	in quo quidem
L. 45. Sicaldo Jacobus Sellaicus	Cataldo Jacobus Sellanus
L. 46. Eteusius Mattbeus Piplisius	Citus, Mattbeus Pisberi, *rursus infra.*

Dipl. LXII. *an.* 1309. *p.* 95.

L. 24. de Msno	de Marco
L. 41. solum omni	solum cum omni
L. 71. Scruodei	Servodei
L. 85. Paulus de Ballo	Paulus de Vallo
L. 88. Eγιο Ιoρδανος	Eγω Ιoρδανος

In fine adde

Dominns Arcnrus de Deumilndedi, Vallanus de Alafranco, Jordanns de Bruzano, Symon de Iocisa, Jacobos de Goazaro, presbiter Gnarinus (1).

(1) Ad calcem pendet sigillum cerae communis cum inscriptione: *Sig. Simonis de Marco.*

Dipl. LXIII. *an.* 1309. *p.* 98.

L. 3. Friderico	rege Friderico
L. 18, 48. toto consilio	cocto concilio

L. 19. mile	mile in continentia
Ibidem delatata	delacerata
L. 38. delatatum	delaceratum
L. 41. exemplatum literarum quondam	exempli literarum quendam regis
L. 82. *post verba* Moetis realis Archiepiscopi *adde*	cum quatuor sigillis. Item aliud scriptum eiusdem archiepiscopi
L. 94. Demini, qui fuit Episcopus Doiennni in ruga Zavaoylkea	demus, que fuit Episcopi Doinneni in ruga Zuccac ylkes
L. 97. *post verba* eiusdem Ecclesiae *adde*	Item quedam cautela in carta de bambachine centieeetia quedam
L. 100. litere Ricordii Camerarii directe C. et C. sigillate	literas Ricardi Camerarii directas C. et C. sigillatas
L. 120. *post verbum* nigrum. hoc est addendum	Item missalia duo. Item manuale unum vocatum nigrum
L. 132. Nos Maurus de Sulmona	Nos Martinus de Sulmena
L. 140. cariosum	corresum
L. 146. aureo *bis*	deaurato
L. 147. pannum unum de panno	pallium unum de panno
L. 115. nodos	nudos
L. 159. Griphoees	Griffos
L. 172. de glimpera	de glimpseta
L. 182. de rosis de auro	de retis de auro
L. 183. virghiatam de seta	virgatam de tela
L. 187. seu mappa	seu matta
L. 205. brachium unum	bragium unum
L. 214. Item croctam ueam	Item crotiam unam
L. 218. de papiro in qua	de papiro ecto cartarum in quibus
L. 219. Bernardus Fores	Bernardus Fures

Dipl. LXV. *an.* 1317. *p.* 105.

L. 9. volens utilitatem	videns utilitatem
L. 16. 59. ut	videlicet
L. 23. assignare idem	assignare eidem
L. 25. in chessira	in chassira
L. 77. 85. de Paurra	de Pansa
L. 80. 85. de Meneo	de Merito
L. 81. 85. Petrenus	Perronus (1)

(1) A latere nominum Mat. de Milacio Ricardi de Merito et Per. de Markisio haec addere oportet: *Scribere nescientes per manus predicti notarii pubblici subscribi rogavimus.*

Dipl. LIV. (*lege* LVI.) *an.* 1317. *p.* 107.

L. 9. volens utilitatem	videns utilitatem
L. 10. de Tuscia	de Truppia
L. 13. Indulcia	Indulcie
L. 17. ipsam partem	ipsa parte

L. 20. predictum	predictorum
L. 23. granas decem	granos decem
L. 28. chessira	chassira
L. 29. uon liceat cum	non liceat etiam
L. 53. questionem	concessionem
L. 54. nec eum molestare	nec etiam molestare
L. 80. de Mascra	de Masara
L. 81. 88. Milicosi	Millecosi
L. 82. de Codi	de Todi
L. 86. Thiceus de Mazara de Actado	Cbiccus de Masara de Actodi

Post dipl. n. LVI. an. 1317. adde hoc an. 1318., cui appone titulum: *Concessio domus ecclesiae sanctae Mariae de Ammirato* (1).

In nomine domini amen. Anno dominice incarnationis millesimo trecentesimo decimo octavo, mense Julii decimo septimo eiusdem, prime indict. Regnante serenissimo domino nostro domino Friderico dei gratia inclito rege Sicilie sui felicis regiminis anno vigesimo tertio feliciter amen. Coram nobis Filippo de Albaneto iudice felicis urbis Panormi notario Guillelmo de Rogerio publico eiusdem felicis urbis Panormi Notario et subscriptis testibus ad hoc specialiter vocati et rogati. Rogerius Sclavus et Contissa iugales cives Panormi cum consensu Orlandi et Jacobini filiorum eorum qui penuam mei predicti notarii in presenti contractu consesus nomine tetigerunt secundum consuetutinem dicte felici urbis Panormi de bona gratuita et spontanea voluntate eorum nemine cogente eos, nec vi, dolo, metu, vel fraude intervenientibus in plena notitia, presentia, et cum voluntate couscientia et consensu domini Ogerii de Virzolio venerabilis cantoris sacre cappelle regii palatii dicte felicis urbis Panormi et beneficialis ecclesie sancte Marie de Ammirato consentiente expresse sicut patet inferius per subscriptionem suam vendiderunt et ex causa venditionis tradiderunt et assignaverunt Angelo Paulillo patri socero et concivi eorum quandam domum eorum soleratam cum stalla sibi coniuncta censuale dicte ecclesie sancte Marie de Ammirato sitam in Cassaro dicte felicis urbis Panormi in contrata et in convicinio supradicte ecclesie sancte Marie super meniis dicti Cassari subscriptis finibus limitatam cum accessibus et egressibus cum omnibus iuribus et rationibus et iustis pertinentiis suis et cum onere subscripti census sui ex ea debiti ecclesie prefate et cum omnibus et singulis quot quot sunt seu intra se aut infra se in integrum continentur omni iure et actione usu vel requisitione ex ipsis domo et stalla vel pro ipsis eis modo aliquo pertinenti seu etiam spectanti pro finito pretio integro pagamento unciarum auri octo ponderis generalis quas presenti et petenti dicto emptori dicti venditoris confessione et integre habuisse pro causa predicta exceptioni non numerate ipsius pecunie non ponderate non habite non recepte non sibi tradite nec solute spe future remunerationis et receptionis et exceptioni doli mali metus et in factum dicti venditores super hoc renunciaverunt expresse. Dantes et concedentes dicti venditores dicto emptori et heredibus suis plenam licentiam auctoritatem et liberam potestatem predictam domum cum stalla et cum iuribus et pertinentiis suis de cetero ex causa predicta intrandi habendi tenendi possidandi constituendi gaudendi hinc ad annos viginti novem tantum a predicto die in antea numerandos et faciendi de ea et in ea totum velle et desiderium suum et heredum suorum absque ipsorum venditorum et heredum suorum calupnia et contraditione aliqua salvo in omnibus et per omnia censensu subscripto. Quam quidem venditionem et omnia et singula supradicta promise-

runt dicti venditores sollepniter et convenerunt eidem emptori semper rata et firma eidem emptori et heredibus suis habere tenere actendere et inviolabiliter observare et non contrafacere vel venire modo seu iure vel aliqua ratione, sed predictam domum cum stalla iuribus et pertinentiis suis dicto emptori et heredibus suis semper legitime defendere guarentire et manutenere ab omni calupniante persona extranea vel propinqua que dictam domum cum stalla in toto et parte calupniare presumpserit aliqua ratione sub ypotheca omnium bonorum eorum habitorum et habendorum ac refectione dapnorum et expensarum litis et extra sub pena duppli pretii supradicti ad opus curie et dicti emptoris a me predicto notario pro parte curie sollepniter stipulanti et ab iisdem venditoribus sponte promissa ratis manentibus omnibus supradictis. Predictus vero Angelus emptor promisit sollepniter et convenit dicto Cantori et beneficiali pro parte dicte sue ecclesie stipulanti sollepniter anno quolibet eidem beneficiali et successoribus suis in festo assumptionis sancte Marie cuiuslibet mensis Augusti in omni eventu pro censu dictarum domus et stalle tarenos auri decem et dimidium rotulum cere per annum et si a solutione dicti census per biennium cessatum fuerit ab eodem emptori liceat dicto beneficiali et successoribus suis ipsam domum cum stalla ad dominium et possessionem dicte ecclesie auctoritate propria libere revocare. Item quod non liceat ipsi pto emri nec suis heredibus domum ipsam cum stalla in toto nec in parte alicui alie ecclesie fisco militi baroni nec potentiori persone vendere alienare nec aliquatenus iudicare et si tam eum vel beredes suos vendere omnimode oportebit quod liceat dicto beneficiali et successoribus suis nomine et pro parte dicte ecclesie sue minori pretio tarenorum auri decem quod ex ea inveniri poterit a quocumque eam emere ante omnes. Item predictis annis viginti novem transactis domus predicta cum stalla ad dictam ecclesiam libere revertatur. Et si forte aliqua cautela concessionis vel locationis domus eiusdem cum stalla huic forte contraria de cetero apparebit quod sit cassa illa cautela protrita et inanis et nullius existat roboris lege aliqua actione subsidiaria et privilegio fori actione deceptionis ultra dimidium iusti pretii usu vel consuetudiue panormitana dicente quod pene in instrumentis apposite non sunt a panormitanis civibus extorquende eisdem venditoribus adversus predicta minime valituris quibus renunciaverunt expresse et ea pena soluta vel non, omnia et singula supradicta in eorum semper robore perseverent. Fines vero dicte domus et stalle sunt hii, ab una parte est domus heredum quondam Joannis de Trapano ab alia parte est domus Nicolai de Bono clerici ab alia parte est vanella per quam introitur ad monasterium sancte Marie de Marturano et unde dicta domus cum stalla habet introitum et exitum suum et si qui sunt alii confines. Unde ad futuram memoriam et dicti emptoris et eiusdem ecclesie cautelam facta sunt exinde duo pubblica consimilia instrumenta per manus mei predicti notarii meo signo signati subscriptione mei indicia et subscriptorum testimoniorum subscriptionibus in testimonio roboratis quorum unum presens penes dictum beneficialem retinendum.

Actum Pan. anno mense die et indictione presimiss.

Ego Philippus de Albaneto qui supra iudex me subscripsi.

Ego Ogerius Cantor et benef. dicte ecclesie sante Marie me subscr.

Ego presbyter Nicolaus de Not. Joanne testis sum (2).

(1) Exscripsimus ex originali membrana in tabul. R. C.

(2) Reliquae subscriptiones ob decurtatam membranam desunt.

Dipl. LXVII. *an.* 1318. *p.* 109.

L. 11. tetigerunt verum felicis	tetigerunt secuodum (1) dicte felicis
L. 12. cum coosuetam	cum conscicntia
L. 16. Roberto de Feta	Roberto de Fesa
L. 20. limitatum	limitatam
L. 32. et in fidem	et in factum
L. 72. ipsam emptor	ipsum emptorem
L. 78. cessatis	cassatis
L. 81. ac Cantore	actione
L. 82. dicentur	dicente
L. 83. velitaris	valituris
L. 86. de Petra Buker	Princivalli de Petro Baker
L. 87. Laurentiis Pipitoni	Jannuccii Pipitoni
L. 98. του βαλδ. ιερουγος τ. θ. τ. αμιρα	του βαλδου (2) ιερουργος τ. θ. τ. αμμιρα
L. 102. Serdios de Gonizano	Jordanus de Bruzano (2), presbyter
L. 207. Partillengiis....Not. Leones	Paulillus (3) ..... Monteleone

(1) Notarius praetermisit in originali membrana verbum *consuetudinem*.

(2) Haec subscriptio est Ιορδανου του βρυτζανυ in instrumentis Capellae saepius repetita, et notarius ad calcem latine refert: nescio quo pacto ipse scripserit του βαλδου, clare enim ibi legitur.

(3) A tergo addita haec verba leguntur literis XIV. saec. *Instrumentum census domus que sita est in Syralcadio quam tenet Robertus de Feça pro tarenis tribus ab ecclesia sancte Marie de Ammirato.*

Dipl. LXVIII. *an.* 1319. *p.* 112.

L. 9. volens ntilitatem	videna utilitatem
L. 16. teneatnr	tenetur
L. 17. predicto suis sumptibus et expensis iofra sex annos	predicte cantorie stipulanti in ipsa parte eiusdem pecie terre plantare seu plaotari facere iu ea io totum vites et albores fructiferas propriis suis snmptibus et expeosis infra sex annos videlicet a primo septembris proximo preteriti presentis anni tertie indictiouis io ante numerandi infra quem termioum predictorom sex anoorum
L. 20. tareoorum auri uoum et graoam	tarenum auri unum et grao.
L. 27. Chessira	Chassira
L. 38. dominum	dominium
L. 61. Admiratum	Admirati
L. 26. Proretti de Gisario	Perri de Cisario

Dipl. LXIX. *an.* 1320. *p.* 114.

L. 8. capitulariter	capitulares
L. 13. limitatibus movisset	limitatis movissent
L. 21. scilicet de domuncula	sed de domuncula

L. 43. impedire	impetere
L. 70. infrascriptis	in instrumentis
L. 89. Vicarius	terciarius
L. 96. Massa diaconus	Masara clericus
L. 110. Joannes de Grima	Joannes de Quorna
L. 111. Zaccala	Zuceala

Dipl. LXXI. *an.* 1321. *p.* 118.

L. 14. Bursingeli	Burrigeli
L. 19. solum minusvo	plus minusve
L. 20. ad presens scriptum	ad presens sed
L. 21. ubsque nune	usque nunc
L. 32. cortilium eis quinto	cortili uno eis coniuncto
L. 33. domo cum Gnirgere	domorum Guorrere
L. 34. domodum	domorum
L. 37. dictus qui Canonicus volens	dietusque Canonicus videns
L. 39. ut in talibus	ae in talibus
L. 53. fore nee	fore necessario
L. 73. 92. proprietario	precario
L. 79. *post verbum* terre *adde*	cum iuribus et pertinentiis suis habendi tenendi perpetuo possidendi vendendi alionandi permutandi et pro anima iudieandi ae de dicta pecia terre
L. 81. summisse pro	summisse persone
L. 85. quinto	coniuncto
L. 86. quam	quo
L. 89. contra	etiam
L. 99. per omnia	pro anima
L. 125. pro solvenda	persolvenda
L. 132. et informam	et in faetum
L. 133. panormitani e. quam d. q. p. in iustitiis	panormitane c. quo d. q. p. instrumentis
L. 152. estinta	extitit
L. 176. *post* Butera *adde*	cloricus ot Andreas de Stavaragio

Dipl. LXXII. *an.* 1323. *p.* 122.

L. 13. predietam capituli	predicti capituli
L. 17. pacto reginm	parte regia
L. 20. predietum	ipsarum

Dipl. LXXIII. *an.* 1323. *p.* 124.

L. 58. Guido de Pan.	Guido Gilii de Pan.

Dipl. LXXIV. *an.* 1323. *p.* 126.

L. 12. 39. 43. 47. 62. 64. 70. maniuglenorum	maningleriorum
L. 15. *post verbum* literas *adde*	extitisset. Ipsamqne predictus dom. Senator de mandato regio per literas decisionis ipsius controversie ut predicitur sibi facto contraversiam ipsam finaliter deciderit et determinaverit finaliter et inscriptas tam duas sacras regias literas
L. 88. Manisalarum	Magister scolarum
L. 91. subcantor	succentor

Dipl. LXXV. *an.* 1323. *p.* 128.

L. 8. 14. 20. 24. ff. Perri	Ser Perri
L. 26. conventas l. et l. ut supra	coniunctas l. et l. ut infra
L. 29. procedens	protendens
L. 31. ubsqne ad dictum	usque ad dictum
L. 36. quindecim	quatuordecim
L. 38. nbsque ad dictum jardinum	usque ad dictum iardinum dicti Ser Perri et est ipsa amplitudo canne octo et palmi septem ad cannam et palmum prefatos. Unde ad futuram rei memoriam

Dipl. LXXVIII. *an.* 1327. *p.* 135.

L. 120. specialiter.......et expresse	specialiter et expresse
L. 138. Ego de florentia	Ego Dynus de florentia
L. 139. Egu Andreas Capniterius	Egu Audreas Carpiuterius
L. 161. Petrns Olinua	Petrus Oliverii

Dipl. LXXVVI. (*lege* LXXXVI.) *an.* 1133. (*rectius* 1333) *p.* 154.

L. 9. Milicosi	Millicosi
L. . de Cassida	de Exca

Post dipl. n. LXXXVII. an. 1334. addendum d. an. 1143. apud Dichiara DE CAP. REGIS SIC. n. XLI. p. 33. cuius titulum ita scribere oportet: *Rex Petrus II. iubet solvi Aloysio Spina uncias auri octo spectantes ad canonicatum ei collatum.*

Dipl. XC. *an.* 1344. *p.* 163.

L. 56. Russorobeo	Rnsso Rubeo
L. 85. M.CCC.XLIIII. Januarii	MCCCXL. IIII Jauuarii

Dipl. xci. an. 1344. *p.* 165.

L. 25. notariis Consalvi	notarii Consalvi
L. 45. Canonico	Cantori
L. 75. xv. indictionis	xii. indictionis

Dipl. xcii. an. 1346. *p.* 167.

L. 57. Thomasius de Paterno	Thomasius de Peregrino
L. 58. Mattheus de Aquario	Mattheus de Mario

Dipl. xciii, an. 1347. *p.* 168.

L. 61. vidanda	vivanda
L. 155. Ego Not. de Monasta	Ego Not. Tomasius de Monasta

Dipl. xciii. an. 1347. *p.* 168.

Hoc doc. quod Garofalo noster integrius dedit, fuit a Dichiara editum in duas partes sectum n. xxxiv. et xxxvi. apud utrumque non paucis scatet mendis. Prudens lector ex collatione genuinam lectionem inveniet. Omnia quae Dichiara simul et Garofalo in lucem emiserunt doc. aliquibus in locis, sed parvi faciendis, differunt; mihi satis est monere, ubi aliquid notatu dignum occurrit.

Post instrumentum n. xciii. an. 1347. p. 171. assignanda doc. an. 1348. 23. Maii 1. ind. apud Dichiara n. xlv. p. 35. cum hoc titulo: *Tertiaria Montis S. Juliani confertur Leonardo Vitali, et magistro Capellano eius in possessionem inductio committitur.*

Et doc. 4. Jan, 1355. apud eumdem n. xlvii. p. 37. cuius epigraphen scribere ita oportet: *Confertur canonicatus de maioribus Antonio de Guerciis, et magistro Capellano mandatur, ut eum in possessionem inducat.* Post verbum *responderi* haec sunt addenda ex tab. ms. vulgo Ant. de Amico.

Facturi de inductione huiusmodi quatuor quaternos consimiles forma presentium, diem investiturae ipsius, totumque processum per vos in praemissis habendum particulariter continentes, quorum uno sub sigillo ipsius Antonii vobis directo, alio sibi sub vestro sigillo dimisso, tertium Nobili Enrico Rubeo comite Aidonis Nobilis Civitatis Messanae Gubernatori, ac Regni Siciliae Cancellario, et quartum Nobilibus magnae nostrae Curiae Magistris Rationalibus, vel eorum in Curia Locumtenentibus, consiliariis, familiaribus, et fidelibus nostris sub eisdem sigillis mittatis, et faciatis infallibiliter assignari.

Datum Messanae die 4 Januarii 1355.

Dipl. xciv. an. 1355. *p.* 172.

Etiam Dichiara edidit hoc dipl. n. xlviii. p. 37. utrumque conferre oportet, ut inde aliqua loca notentur: vide etiam Pirri.

Post superiores literas ex ms. tab. Ant. de Amico sequitur *Mandatum regium an. 1359. de auctoritate Cantoris Francisci de Catania recognoscenda.*

Fridericus etc. Nobili Friderico etc.

Cum serenissimus Princeps dominus Ludovicus eiusdem Regni Rex illustris felicis recordii frater noster Reverendissimus dum regali preheminentia fungeretur, exigentibus meritis, probitate, et honestate venerabilis Francisci de Catania de Messana Cantoris sacrae Capellae nostrae S. Petri Palatii nostri urbis praedictae, ac maioris Panormitanae ecclesiae Canonici, Cappellani familiaris nostri dilecti Canonicatum, Cantoriam, seu Rectoriam dictae sacrae Capellae nostrae cum beneficio S. Mariae de Admirato ad dictam Cantoriam spectantem cum omnibus honoribus, dignitatibus, iuribus, oblationibus, proventibus, et redditibus suis, vacantia tunc per obitum quondam venerabilis Orlandi de Brunello de Messana Cantoris, Beneficialis Canonici Cantoriae, Canonicatus, et Beneficii praedictorum eidem Francisco de liberalitate mera, speciali gratia, ex certa nostra scientia concessit gratiose, nostraque Serenitas, pridie subsequenti consideratione praemissa intuitu eiusdem Francisci servitiorum collatorum per eum dominis avo, genitoribus, et dicto fratri nostris regibus illustribus praedicti regni gloriosae memoriae, nobis reintegravorit, et restituerit in integrum, ipsum Franciscum honoribus bonis, beneficiis, officiis, et iuribus suis omnibus promittimus dictam concessionem sibi factam, ut supra per eumdem dominum fratrem nostrum Regem de Cantoria, canonicatu, et beneficio supradictis, confirmans nihilominus, et acceptans, prout in patentibus literis, et privilegiis tam dicti domini fratris nostri Regis, quam nostris proinde sibi factis praemissa omnia seriosius sunt expressa, ac velimus propterea dicto Francisco, seu eius Locumtenenti, Vicariis, ac Procuratoribus circa recuperationem, revocat., procurat., et locationem bonorum omnium et iurium spectantium ad praedictam Canteriam, seu Rectoriam cum beneficio supradicto, ubicumque existentium, eorumque proventuum, redditnum, et iurium perceptione, prout opportunum fuerit, favore nostri secularis brachii impartiri, amotia inde quibuscumque aliis hactenus ordinatis fidelitati vestrae mandamus expresse, quatenus ad omnem requisitionem dicti Francisci, seu eius Vicarii, vel Procuratoris, vobis, et vestrum singulis pro parte nostrae curiae facienda, eis, et eorum cuilibet in omnibus, et singulis, quae ad revocationem recuperationem, procurationem, et locationem bonorum omnium, et iurium Cantoriae et beneficij eorumdem, ac perceptione ipsorum proventuum, et reddituum spectare noscantur assistatis ope, favore, et auxilio opportunis, facientes eidem Cantori vel ipsius pro eo Vicario, seu Procuratori a tertio Januarii proximi preteriti instantis XIV. indictionis in antea quotidie pax inter proceres, et magnates nostros extiterit firmata de predictis iuribus et proventibus integre responderi, adeo quod idem Cantor vel pro se Vicarios, et procuratores, et factores, quos vestro favore medio omnia bona iura Cantoriae, seu Rectoriae, et beneficii eorumdem recuperare, revocare, et possidere valeat, ac ipsorum proventus, et redditus integre, et sine contradictione percipere, et habere. Scriptum est universis, et singulis Canonicis, Presbiteris, et Clericis Sacrae Capellae Palatii sui felicia urbis Panormi, tam presentibus, quam futuris devotis suis cum forma praedicta pro dicto Cantore, quod obediant, pareant, et intendant, ac ipsum, eumque presidentem Cantoriae et Rectoriae eiusdem Capellae in eorum Praelatum habeant teneant, atque tractent. — Datum Cataniae die 19 Martij 1359.

Ex reg. Protonotarii an. 1364, etc.

Post dipl. superius editum ponendum d. an. 1361. apud Dichiara n. LIX. p. 44. cuius en titulus: *Canonicatus Palatinae Capellae confertur Andreae de Milatio cum verbis Cantori directis pro eo in possessione inducendo.*

Dipl. xcvii. an. 1369. p. 177.

Et hoc dipl. publici iuris fecit Dichiara n. lxiv. p. 48. in die mense et indictione praecipue diversitatem notare licebit.

Post dipl. xcix. an. 1369. p. 180. pone dipl. n. lxvi. apud Dichiara p. 49. *Andreae Liuri confertur beneficium Pal. Capellae cum verbis ad cantorem directis ut eum in possessionem immittat.*

Dipl. ci. an. 1370 (1) p. 183.

(1) Lege an. 1372.

Post dipl. cii. an. 1382. p. 187. scribe dipl. lxxiv. an. 1392. p. 54. apud Dichiara: *Cantoriam et Canonicatum Palat. Cap. cum beneficio S. Mariae de Admirato Rex Martinus confert Bernardo Figuera.*

Post dipl. ciii. an. 1392. adde doc. eiosdem anni apud Dichiara n. lxxviii. p. 57. hac epigraphe notatum: *Rex Martinus civitates et loca enumerat unde decimarum tertiaria proveniebant; eorumque dimidium unum regiae Capellae praeservat, alterum in eleemosynas expendi iubet.*

Post dipl. civ. an. 1392. p. 188. venit dipl. an. 1400., 9. Jul. 8. ind. apud Dichiara n. lxxxiv. p. 62. *Regia collatio beneficiorum S. M. Magdalenae et S. Pauli ad Pal. Cap. iurisdictionem spectantium.*

Post dipl. cviii. an. 1417., p. 194. adde diplomata an. 1428., 16. Febr. 6. indict. apud Dichiara n. xcix. p. 73. *Pro Can. Michaele de Cancellario Maior Capellanus scribit Vicario Archiep. panormitani.*

Et eiusdem an. 1. Sept. ind. 7. apud Dichiara n. c. p. 74. *Mandant Proreges executioni regias literas pro Vassallo de Speciale, committendo duobus Canonicis ut eum in cantoriae Cap. sacri Pal. possessionem inducant.*

Post dipl. n. cx. an. 1436. p. 197. est ponendum dipl. an. 1437. apud Dichiara n. ciii. p. 76. *Beneficium eccl. S. Jacobi de Mazara Cap. R. post obitum Michaelis de Cancellario assignatur Collegio clericorum quod Henricus de Simone in dicta eccl. instituerat.*

Et d. apud Dichiara n. cclxi an. 1455. p. 217. cum hac epigraphe: *Ob renunciationem Alamanni de Sicar Cantoriam e. Palatii Rex Alphonsus confert Jacobo Guillart.*

Dipl. cxii. an. 1462. p. 199.

In epigraphe pro Frid. Vitali *lege* Gabrieli Anguerra

Post dipl. n. cxiv. p. 202. an. 1471. scribere oportet dipl. apud Dichiara n. cxv. p. 84. an. 1484. 25. Aug. 2. ind. *Regressis obitu Frid. Vitale ad Gabrielem Anguerra Cantoria Cap. sacri Pal. ac ben. S. Luciae Ferdinandus Rex concedit eidem Gabrieli facultatem recurrendi ad e. Sedem ut illa possit assignare Jo. Martino Vitale cum reservatione pensionis.*

Post dipl. n. cxv. an. 1484. p. 203. ponendum d. cxvii. an. 1487, apud Dichiara p. 86 cum hac nota. *Sex beneficia de suffraganeis R. Capellae obtinet ex Viceregia assignatione presbyter Joannes Buytta.*

Deinde d. cxix. an. 1492. p. 87. *Cantoria sacri Palatii Gismundo Agliata a Prorege confertur.*

Post dipl. n. cxxi. an. 1544. p. 211. sequitur d. cxlviii. an. 1581. apud. Dichiara p. 111. *Exemplum collationis Cantoriae sacri Palatii Panormi cum adiecta conditionali praesentatione.*

Huic adde d. cl. eiusdem anni p. 112. *Forma literarum quibus curia Archiepiscopalis Joannem Viperana sacri Palatii Cantorem instituit.*

Post dipl. CXXIV. an. 1584. p. 214. scribe d. CLII. an. 1585. apud Dichiara p. 114. *Hieronymus Reggio tamquam Capellanus regni maior inducitur in possessionem iurisdictionis in Pal. S. Petri Cap.*

Post dipl. n. CXXVIII. an. 1589. p. 220. scribe d. an. 1593. quod est apud Pirri et Dichiara CLIV. p. 115. *Pan. Archiep. bona cum venia palat. Capituli ordines confert in R. s. Petri Capella, ac adversus exemptionem ipsius Capellae praeiudicium oboriatur.*

Post dipl. n. CXXXI. an. 1613. venit d. an. 1615. apud Dichiara n. CLXII. p. 123. *Delegatus apostolicus mandat ut Palatinae Capellae et ecclesiarum ei adnexarum possessio tradatur Simoni Rao ati Cap. Maiori.*

Hoc sequitur d. an. 1617. apud Dichiara n. CLXVI. p. 126. *Cardinalis Doria Pan. Archiep. declarat omnes Palatii familiares extra Palatium obeuntes ad reg. Cap. tamquam parochianos pleno iure spectare.*

Post dipl. CXXXII. an. 1624. ponendum dipl. an. 1627. quod Garofalo edidit n. CXXXIX. p. 233. sine anno. Et dipl. an. 1630. a Garofalo editum n. CXXXVII. p. 230. etiam sine anno.

Post dipl. n. CXXXIV. an. 1633. p. 227. scribendum d. eiusdem anni CLXXI. p. 131. apud Dichiara. *Mandat E. S. Card. Doria Pan. Archiep. ut ad reg. Monarchiae Judicem remittat cum processu Can. sacri Palatii Antonium Rossi, ne Palatinae ecclesiae privilegia violentur.*

Cui subscribendum aliud eiusdem anni apud eumdem n. CLXXII. p. 132. *De mandato E. S. praecedentis chirographi exemplar ad R. M. Judicem transmittitur, ut illud in curiae suae acta referat.*

Post dipl. n. CXXXV. an. 1634. p. 228. addere oportet d. CLXXIV. eiusdem anni apud Dichiara p. 133. *De mandato E. S. sublato Can. Sebastiano Falsone cuius oscitantia Capellanus ecclesiae Cathedralis intra Palatium sacramenta administraverat Josephus Mezzatesta can. a Palatino capitulo curatus eligitur.*

Post dipl. n. CXXXVI. an. 1638. p. 230. assignandum d. CLXXVI. an. 1640. p. 135. apud Dichiara. *Viceregiae ordinationes de electione capellani sacramentalis Palat. Capellae in absentia cantoris ad capitulum spectante sine interventu ordinarii.*

Post dipl. n. CXLV. an. 1670. p. 243. referendum d. CLXXXI. eiusdem anni apud Dichiara p. 139. *Actus provisionalis tribunalis R. Mon. pro iurisdictione Cantoris vel maioris in choro R. Cap.*

Et d. n. CLXXXV. an. 1683. p. 142. apud eumdem hac epigraphe notatum: *R. Mon. Judex Joanni Valenti canonico sacri Palatii discedendi licentiam concedit.*

Et d. n. CLXXXVI. an. 1685. ibidem cui titulum appone: *Petit Simon Impellizerius, ut tamquam Capellanus Maior regni in regiae Palat. Capellae possessionem immittatur.*

Post dipl. n. CXLVI. an. 1685. p. 245. addendum d. n. CLXXXVIII. an. 1688. apud Dichiara p. 143. cuius titulum ita oportet scribere: *Pulvinar in regia Palat. Capella concessum Beltr. de Quevara ecc. absque praeiudicio.*

Post dipl. n. CLIII. an. 1733. p. 256. pone d. CXCVIII. an. 1739. apud Dichiara p. 157. quod ita exponitur: *Declaratur nullum inductum praeiudicium exemptioni R. Capellae ex privata functione in sacro Palatio per Panhormitanum Antistitem cum suis canonicis celebrata.*

Et d. CXCIX, an. 1740. apud eumdem p. 158. huius tituli: *Magistri caeremoniarum Palat. Capellae viceregio decreto prae caeteris addicuntur sacris quibuscumque functionibus extra cathedralem coram E. S. celebrandis.*

Post dipl. n. CLX. an. 1776. p. 259. recensendum d. CCXIX. an. 1780. apud Dichiara p. 182. hoc titulo notatum: *Deletur vox* filialis, *quae apposita fuerat Palat. Capellae in libris ecclesiae Cathedralis.*

Post dipl. CLXIX. an. 1799. p. 268. adde d. CCXXXII. an. 1800. apud Dichiara p. 193. et hunc scribe titulum: *Eximitur a decumana onere quibuscumque regiis pensionibus imposito id omne quod singulis annis percipit Capella R. et in sacros usus expendit.*

Post dipl. CLXX. an. 1801. p. 269. scribe d. CCXXXV. an. 1802. p. 194. cuius titulus ita est exponendus: *Rex iubet in solemni inauguratione equitum s. Ianuarii in Cathedrali ecclesia pan. celebranda, ut ceremoniarum Magister et clerus Capellae R. sacris intersint.*

Post dipl. CLXXIII. an. 1802. p. 270. ordinandum d. CCXLII. an. 1803. apud Dichiara p. 198. cum hac epigraphe: *Formula electionis adiutoris Magistri Caeremoniarum Proregis.*

Et dipl. CCXLV. an. 1804. apud eumdem p. 201: *Capellanus Maior de facultate apostolica sibi concessa Pal. Cap. Canonicis dat veniam transferendi iconem B. M. V.*

Et d. CCL. an. 1807. in eodem opere p. 206. *Capellano M. impedito Magister caerimoniarum regis et regiae familiae designatur Cantor vel antiquior Pal. Cap. Canonicus.*

Post dipl. CLXXV. an. 1807. p. 274. pone d. apud Dichiara n. CCLIII. an. 1808. p. 209. *Statuitur absente cantore nominationem ad beneficia r. Cap. ad Can. Decanum pertinere.*

Post dipl. CLXXXII. an. 1817. est referendum doc. eiusdem anni, cuius sic scribito epigraphen: *Rex eligit D. GABRIELEM GRAVINA U. S. Capellanum Maiorem.*

Quoniam occasio saepius optata fert de optimo nostro Praesule hic pauca addere, officio meo non deero. Cum ei nasci contigerit ex ea familia, in qua verus honor et splendor virtutis enituit, nihil debet humile cogitare, nihil angustum, nihil obscurum aut inane; excelsa petat oportet animus eius, ampla, illustria, plena dignitatis et gloriae. Quare cum ab ineunte aetate omnia praestaret, quae ab eo expectabantur, non novum in suam domum decus intulit, antiqua retinens optimam consuetudinem renovavit. Quando vero sacris se addixit, et illud vitae genus complexus est, quod totum in laudabili ratione, totum in praeclaris cogitationibus et factis est constitutum; qua se primum ad religionem contulit, eadem die in Christiana Ecclesia insignem locum habiturum, facile ex re coniecturam captantes, cordatiores cognoverunt; et suum proprium futurum studium non solum recolendae virtutis sed etiam ornandae iudicarunt. Nec spes fefellit: refert enim animus ad eos, qui multis ante annis extincti, tamen in laude vivunt, quorum facta dum imitare studet, non dubito, quin eorum semper florentibus nominibus eius nomen ita inseratur, ut numquam arescat. Talis is est, ad quem aditus omnibus pateat, cui iustitiae antiquissima cura, cuius potestas a malis timetur, a bonis diligitur. Praeterea optimum adscivit sibi consiliarium suae voluntatis administrum, his ornatum ingenii animique dotibus, quas ad summam laudem necessarias omnes iudicant, paucissimi assequuntur. Inde desertis apud nos per aliquot annos literis, quia nullos patronos habent, diuque nec habebunt, praesidium sperare licet. Mihi cum animo meo saepe consideranti, quid gratiae fuerit in me collatum, videtur aditum amplissimum ad benedicendum esse patefactum; quamvis temporum nequitia, vel nescio quo casu, nulla vis res meas erigere possit. Equidem non omnium eadem est beneficiorum ratio: sunt qui in beneficiis metiendis, quae dentur considerare solent, nil attendunt praeterea; ego vero quibus de causis, et a quo homine. Hac ratione si liceret ingenium cum voluntate coniungere, ut alterum alteri responderet; nihil intentatum, ut eius nomen maxime florescat relinquam. Verum ut hoc quidem ab infirmitate mea expectare minime posse non solum intelligo, verum etiam confiteor; sic illud facile polliceor, vereque affirmo: si quid est in me facultatis, aut erit aliquando, iis quibus assidue versor studiis partum, et vigiliis, optare id, quantumcumque erit, servire totum eius laudi. Ego quidquid fors ferat aequo animo amplectam: sit modo dignitas incolumis, de fortuna detrahi non recuso.

Eccellenza Reverendissima — Il Re volendo dare a V. E. un attestato della piena Sua Sovrana soddisfazione non meno per le replicate prnove di fedeltà, che l'E. V. nelle più difficili circostaoze ha date alla Sua Sacra Persona, che per le altre eminenti qualità, di cui Ella è adorna, è venuta ad eleggere V. E. per suo Cappellano Maggiore del Regno delle due Sicilie, ed oltre al soldo annesso all'uffizio di Cappellano Maggiore, che si paga dalla Real Casa, si è degnata ancora concederle una pensione di annue once mille seicento nette da qualsivoglia peso sul terzo pensionabile della Mensa Vescovile di Catania. Nel Real Nome, e con mio particolar piacere ne prevengo V. E. per sua intelligenza e regolamento. — Napoli 26 Dicembre 1817.

Il Marchese Cappelli.

A S. E. Reverendissima Monsignor D. Gabriele Gravina Cappellano Maggiore del Regno delle due Sicilie.

In finem haec sunt addenda diplomata.

An. 1838.

Rex FERDINANDUS II. *Marchionem Henricum Forcella domus regiae administratorem iubet his praesse qui musivi operis in R. C. curam gerunt.*

Et hic occasionem tam bene ostentatam de laudibus praeclarissimi Marchionis aliquid pertingere non praetermittam. Ego enim illius ita fui captus comitate, virtute adductus, ut supra nihil posset addi. Et re quidem vera, quis illo humanior, facilior, blandior; quis eodem gravior, prundentior, temperatior? quae cum per se clara sint, illustriora tamen fiunt additis eloquentiae doctrinaeque non vulgaribus ornamentis. Latini sermonis elegantia cum pacuis ndmodum est conferendus, graecarum vero literarum peritin nemini secundus habetur. Praeterea animus ad res gerendas maximas per quam aptus, consiliique plenus, vel a natura, vel a disciplina datus, non fuit n fortuna desertus. Reges sapientin pariter et maiestate summi maiorem in modum dilexerunt, unde animi ergn illum eorum clarissima signa apparuerunt. Et in primis FERDINANDO II. *feliciter regnanti est ita gratus, ut cum de aliis eius similibus recte sentiat, de eo optime sentire omnes intelligunt. Quare ei deferat, quae optima ad exitum perducere possit, quae vel maxima ab omnibus recte iudicantur, in quibus non ultimum tenent locum Capellae nostrae negotia. Cetera optimi regis benefacta, quae in religiosissimum hoc sacellum contulit, latius explicabo, et omnibus meis sermonibus efferam in alio meo volumine de eadem Cnpella: quod, si rebus meis tot tempestatibus eiectis et pene demersis Deus succurrerit, quam ocyus in lucem emittam.*

Sua Maestà informata che sin dai tempi del Re Carlo III, trovasi stabilita nna Deputazione di due Canonici di cotesta Real Cappella Palatina, ai quali si è sempre aggiunta nna persona intendente di helle arti, che si è scelta fra gli ufficiali del Genio per sorvegliare ai lavori di restaurazione del musaico di detta Real Cappella, e che la nomina dei Deputati, non che del Direttore del Musaico e degli artisti da lui dipendenti si è fatta sempre dalla M. S. a proposizione dell'abolito Ministero di Casa Reale, e per esso da questa Soprintendenza Generale; ha approvato ora che trovasi costà stabilito un'Amministratore Generale della R. Casa, che il medesimo presieda la detta Deputazione, onde aversi con questo mezzo una maggiore sorveglianza ai lavori, ed una persona che per la perizia degli affari darà loro il debito avviamento, proponendo a questa Sopraintendenza Generale quanto il bisogno richiederà sì per la nomina dei soggetti incaricati dei lavori, che su la buona esecuzione di essi, e per quanto altro potrà occorrere. — Nel Real Nome lo partecipo a Lei per l'uso che ne risulta di sua parte.

Napoli 19 Novembre 1838.

Il Principe di Bisignano.

Anno 1839.

Rex Ferdinandus II. *R. C. procurationem assignat administratori domus regiae.*

Sua Maestà tenendo presente che per lo mantenimento della R. Cappella Palatina in cotesta parte dei Reali Dominii sono assegnati varii cespiti che si corrispondono dal regio erario tanto sul conto corrente, quanto sull'altro di spogli e sedi vacanti, dalla venerabile compagnia di Gesù in più partite, dal vescovado di Catania, da diversi testatori per contribuzioni e rendite particolari ed altro; e volendo che per serbare un sistema uniforme sui diversi rami della sua R. Casa l'amministrazione di tutte le cennate rendite, sulle quali gravitano pure le spese per la musica della R.. Cappella, e per i musaici della stessa, sia riunita a cotesta amministrazione generale; si è degnata prescrivere.

1. Che tutte le rendite suddette per la R. Cappella passino all'amministrazione e cura di cotesto Amministratore generale.

2. Che verso la fine di ciascun anno debba l'Amministrator generale mettersi d'accordo col Vicario del Cappellano Maggiore per formare il progetto di stato discusso degli introiti ed esiti dell'anno seguente, rimettendosi poi al Cappellano Maggiore, il quale lo passerà alla Sopraintendenza Generale della R. Casa, colle sue osservazioni, se ne abbia a fare, per rassegnarsi alla sovrana approvazione, come si pratica per le R. Cappelle in questa parte dei R. Dominii.

3. Che approvato lo stato discusso dovrà il Vicario Generale del Cappellano Maggiore provocarne i pagamenti corrispondenti dall'Amministrator generale nella stessa guisa che per le R. Cappelle in Napoli il Cappellano Maggiore si dirige alla Sopraintendenza generale della R. Casa.

4. Che l'Amministrator generale abbia l'obbligo di trasmettere alla Sopraintendenza generale il conto annoale particolare della R. Cappella con tutti i documenti in appoggio, seguendo le norme medesime stabilite per cotesta R. Casa e siti R.; onde verificandosi dei superi, possano con sovrana approvazione impiegarsi per la decorazione ed altro della stessa Cappella.

5. Che intanto occorrendo vacanze di professori di musica nella ripetuta R. Cappella, non si provveggano, ma si chiamino volta per volta, quando occorra, dei cantanti ed altri istrumentisti; dappoichè coll'andar del tempo dovrà avere effetto la sovrana risoluzione emessa sin dall'anno 1809 di sostituirsi, cioè alla musica di d. Cappella il canto gregoriano, allorchè vi saranno chierici e beneficiati ben istruiti in siffatto canto.

Nel Real Nome lo partecipo a Lei per lo adempimento che ne risulta di sua parte, mentre ne ho passato avviso a cotesto Ministro Segretario di Stato delle Finanze ed al Cappellano Maggiore ciascuno per la parte che lo riguarda; attendendo da Lei colla maggior sollecitudine possibile un notamento esatto e dettagliato di tutti i cespiti attuali di dotazione di detta Cappella, degli esiti che vi gravitano, e del sistema di amministrazione ed esazione tenuto fin'ora, independentemente dal progetto di stato discusso pel 1839 che attendo poi nel modo ordinato dalla M. S. per le vie regolari.

Napoli 16 Dicembre 1838.

Il Principe di Bisignano.

Anno 1839.

Rex Ferdinandus II. *quomodo reditus C. R. oporteat procurare statuit.*

Sua Maestà, cui ho rassegnato il progetto di stato discusso di tutti gl'introiti ed esiti della Regal Cappella Palatina di Palermo formato dall'Amministratore Generale di quella Regal Casa di accordo col Vicario di V. E., e dall'E. V. trasmessomi con ufficio del 30 Marzo ultimo, considerando che la detta Cappella trovasi costituita in forma di Chiesa Cattedrale e Collegiata in guisa che la dotazione per prebende si amministra dagli stessi Canonici, e si ripartisce tra di loro, ed i Beneficiati a seconda de' sacri canoni, comprendendovisi ancora il compenso di tutto il bisognevole addetto al servizio della Cappella medesima, ha ordinato, derogando per questa parte al disposto col regal Rescritto del 16 Dicembre 1838, che si lasci correre lo stesso sistema praticato finora per le prebende del Ciantro del Capitolo e del Clero, e che parimenti la stessa Collegiata s'incarichi come ha fatto finora della riscossione, e dello adempimento de' legati pii di varii testatori, dandone conto all'E. V. con l'obbligo però al l'Amministratore Generale di vegliare ed essere in corrispondenza con V. E. onde sieno esattamente adempiti tutti i pesi, secondo lo stato attuale. Ha ordinato inoltre che la Tesoreria Generale corrisponda per dodicesime alla Regal Casa in Palermo soltanto annui ducati diecimille centoquarantatrè, e grana sessantaquattro che saranno dalla medesima amministrati, formandosene analogo stato discusso con la maggiore economia possibile, cioè

Per celebrazione di messe de' Sovrani defunti ducati tremila quarantadue; più altri ducati dugentosedici per due messe cotidiane per l'anima di S. M. la Regina Maria Cristina di f. m. come si trova stabilito per le altre Sovrane defunte in tutto . . . . D.	3258.	».	».
Per conservazione di biancheria, di arredi, tranne i preziosi, pe' quali si continuerà il sistema tenuto finora allorchè se ne verificherà il bisogno . . . . D.	360.	».	».
Per Culto Divino, compresivi ducati novecento nascenti dal coacervo di ciò che annualmente ha supplito per quest'articolo la Tesoreria di Sicilia, e ducati dugentoventuno per lo importo de' funerali del Re Francesco Primo, della Regina Maria Cristina, che la stessa Tesoreria ha pagato ogni anno, più ducati novanta d'imprevedute . . . . D.	2268.	4.	».
Par cantanti, e strumentisti del Regal Cappella. . . D.	2205.	60.	».
Per soldi, e spese di musaico oltre ciò cha si è recentemente ordinato da S. M. relativamente al lavoro de' musaici della detta Cappella, e che dev'essere straordinariamente soddisfatto dalla Tesoreria in Palermo. . . . . D.	2052.	».	».
Totale. . . . . . D.	10143.	64.	».

Nel Regal Nome lo partecipo a V. E. affinchè si serva restarne intesa per l'uso che ne risulta da sua parte riserbandomi di trasmetterle lo stato discusso in tal modo riformato, dal quale verranno tolti gli articoli di spese di scrittoio, e di compenso agl'impiegati, essendo sovrano volere che qualora tali spese occorrano si propongano a carico dell'economie, che dallo stato medesimo risulteranno, specialmente sul ramo della musica.

Napoli 25 Aprile 1839.

Il Principe di Bisignano.

